І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 218. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го ЛИСТОПАДА 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, NOVEMBER 28, 1972 No. 218. VOL. LXXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Понеділок, 27 листопада 1972

РІЗНІ ГРУПИ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВ починають виступати проти посилених обшуків пасажирів на летовищах, твердячи, що такі обшуки обмежують гарантовані конституцією громадські права. За останні 22 місяці в ЗСА було заарештовано на летовищах майже 6 000 осіб, у яких знайдено зброю або, в більшості випадків, різні наркотики. Директор Американського Союзу Громадської Свободи Мелвін Вулф заявив, що обшуки на летовищах є протиконституційними. Однак, він не виступив різко проти обшуків, коли йдеться про нелегальну зброю.

ВИНАЙДЕНО НОВУ МЕТОДУ МІКРОФІЛЬМУВАННЯ, завдяки якій вдалося зфотографувати й помістити книжку на 526 сторінок на одному аркуші фільму. З того аркуша можна читати з допомогою приладу, що буде коштувати приблизно 5 долярів, а один такий аркуш фільму коштуватиме приблизно 25 центів. Метода, яку винайшов д-р Е. Вели у Стемфорді, Конн., ще не цілком удосконалена.

КООРДИНАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ПОВІТРЯНИХ СИЛ для розшуку пропалого конґресмена Г. Баґґса на Алясці повідомив, що через велике погіршення погоди розшуки тимчасово припинено. Конґресмен Баґґс та інші особи пропали безвісти з малим літаком ще 16 жовтня, посилені розшуки не дали ніяких наслідків.

ПРЕЗИДЕНТ ФІНЛЯНДІЇ УГРО КЕККОНЕН ВІДКРИВ 22 листопада ц. р. 34-членну міжнародну конференцію, яка має підготовити паневропейську конференцію безпеки на червень 1973 р. Румунія зажадала поширення денного порядку також на справу редукції збройних сил в Европі та ведення нарад при відкритих дверях.

В ІТАЛІЇ СТРАЙКУЮТЬ знову поверх 2 мільйони працюючих людей. Видатні італійські діячі характеризують Італію, як „хвору людину Европи" і таврують італійське суспільство за його декадентство.

У ФРАНКФУРТІ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗАСТРІЛИЛИ 58-літнього Віктора Ведера, який намагався схопити літак і шантажував власті, погрожуючи смертю стюардесі. Спершу думали, що це чех, але виявилося, що це німець, мабуть психічно хворий.

У НОРВЕГІЇ ГАНЯЛИСЯ в одному великому фіорді за якимсь чужинецьким, вірогідно совєтським підводним човном. Глибина в тому місці сягає від 400 до 4.000 стіп. Скинули туди вже й глибинну бомбу, щоб примусити той човен випливти на поверхню. Але норвезьке військове міністерство повідомило, що той підводний човен виплив на широкі міжнародні води.

ПОЛІТИЧНА КОМІСІЯ ОН РІШИЛА 110 голосами перевірити шанси переведення конференції роззброєння на повній Комісії роззброєння, що складається з усіх членських держав ОН. ЗСА голосували „проти", бо вважають, що така 136-членна конференція служила б тільки пропаґандивним промовам.

У ПІВДЕННІЙ ІРЛЯНДІЇ АРЕШТУВАЛИ шефа штабу так званого „Тимчасового" крила підпільної Республіканської армії, яке в найбільшій мірі відповідальне за терористичну діяльність в Північній Ірляндії. Арештований Сін МекСтіофен хотів недавно перевести в Америці пропаґандивну подорож за збіркою фондів для названої підпільної організації, але американські власті завернули його з летовища назад.

Д-р Павло Дубас, видатний професіоналіст-громадянин, помер у Філядельфії

Філядельфія. — Минулої п'ятниці 24-го листопада тут помер на удар серця на 78-му році життя д-р Павло Дубас, один з найвидатніших наших піонерів професіоналістів та громадянин, який впродовж 40 років виконував практику лікаря - дентиста. Покійний д-р Павло Дубас належав до найбільш активних наших громадян між двома світовими війнами і коли під кінець другої світової війни створено Злучений Український Американський Допомоговий Комітет для рятунку скитальців у зруйнованій війною Европі, д-р Павло Дубас став першим секретарем цього Комітету. Був також секретарем Української Стрілецької Громади та провідним і активним членом багатьох крайових і місцевих установ. Від 1936-го року був членом Українського Народного Союзу. Похорон був заповіджений на вівторок, 28-го листопада.

ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ ПОСИЛЮЄТЬСЯ З НАБЛИЖЕННЯМ КІНЦЯ РОКУ

В організаційній кампанії Українського Народного Союзу 1972 року, яка посилилася з наближенням останнього місяця і кінця року, придбав УНСоюз в цьому місяці до 27-го листопада 238 нових членів. Цей здобуток разом із 3,254 приєднаними новими членами впродовж попередніх десяти місяців дає вже число 3,492 досі зорганізованих нових членів у 1972 році. В листопаді, до 27-го дня місяця, визначилися у членській кампанії наступні секретарі Відділів та організатори нових членів:

По 9 нових членів здобули: Роман Татарський, організатор нових членів 94-го Відділу в Детройті, та Григорій Корбяк, секретар 146-го Відділу в Детройті; по 7 членів придбали: Карло Сачко, секретар 53-го Відділу в Піттсбурґу, та Петро Федик, секретар 292-го Відділу в Детройті; по 6 членів: Ольга Маліщак, секретарка 29-го Відділу в Нентікок, Па., та Мартин Шишка, секретар 44-го Відділу в Нортгемптон, Па.; по 5 членів: Василь Труфим, довголітній секретар 266-го Відділу в Амстердамі, та Катерина Онуфрик, секретарка 416-го Відділу в Гамільтоні, Онт.; по 4 члени: Богдан Верещинський — секретар 75-го Відділу в Детройті, Карло Кобіто — секретар 121-го Відділу в Ром, Н. Й., Марія Пелехата — секретарка 165-го Відділу в Толідо, Огайо, Петро Мороз — предсідник 238-го Відділу в Бостоні, Василь Романишин — секретар 254-го Відділу в Ню Брітен, Конн., Дарія Оріховська — секретарка 353-го Відділу в Ню Бронсвік, Н. Дж., Роман Припхан — секретар 399-го Відділу в Чикаґо, проф. Іван Телюк, заступник гол. предсідника і секретар 414-го Відділу в Ню Гейвен, та Лев Вовк — провінційний організатор в Саскатуні, Саскачеван.

Президент Ніксон відвідав Ню Йорк

Ню Йорк. — З нагоди Дня подяки президент Ніксон з усією своєю родиною перебував під кінець тижня у Ню Йорку, де зустрівся зі своїми кол. співпрацівниками в місцевій адвокатській фірмі на Вол Стріті, відвідав театральну постановку у Вінтер Ґарден театрі, а в неділю був на Богослуженні в Марбл Коледжіянт-церкві. У міжчасі президент Ніксон мав також дві зустрічі зі своїм політичним дорадником Генрі Кіссінджером, який якраз тоді повернувся з Парижу, де продовжував переговори з Ле Дуком То, представником Північного В'єтнаму. Промовляючи на Богослуженні, пастор Норман Вінсент Піл, парох Марбл Коледжіят Черч, говорив про президента Ніксона як „найбільшого миротворця в історії", нав'язуючи, очевидно, до поїздок президента до Китаю та СССР, а також до його намагань довести до замирення у В'єтнамі. В неділю по полудні президент Р. Ніксон повернувся до Вашинґтону, а звідси відразу до своєї резиденції у Кемп Дейвід.

Перон домагається „необмежених" виборів

Буенос Айрес. — Вперше після повороту до Арґентини, кол. арґентинський диктатор Хуан Перон, на пресовій конференції 25 листопада з'ясував свої погляди на форми і способи переведення реформ в Арґентині. Ці реформи він узалежнив від відбуття справді вільних і без ніяких обмежень виборів в країні та оформлення у висліді цивільного правління на місце дотеперішнього військового. Вимога нічим необмежених виборів подиктована тим, що, як досі, в Арґентині існує заборона кандидувати на президента тим особам, які були поза Арґентиною в екзилі. Перон не дав відповіді на питання про те, чи він сам має в пляні кандидувати, але його прихильники вже раніше видвигали вимогу скасувати будь-які обмеженя. На пресовій конференції Перон з'ясував свій погляд на майбутнє Арґентини, кажучи, що він є прихильником т. зв. інтеґральної демократії у противагу „буржуазного демолібералізму". Конкретно, йдеться тут про корпоративну державу з сильною авторитативною владою і з однією політичною групою в проводі. Мета очолюваного ним політичного руху є, за його словами, створення в Арґентині „суспільства з економією, яка б забезпечувала всіх надміром дібр, без іноземних довгів, де б арґентинський народ мав змогу жити в гідності".

Джордж Воллес плянує посилити політичну активність

Вашинґтон. — Виступаючи на програмі „Зустрічі з пресою", губернатор Алябами Джордж Воллес поінформував, що він не думає резиґнувати з політичної активности з уваги на своє інвалідство. Він вважає, що параліч, який розвинувся в нього внаслідок атентату, не перешкоджатиме йому у такій активності. Досвід останніх тижнів впевнив Воллеса, що він може успішно працювати, продовжувати, а також брати участь у виборчій кампанії. Губернатор Воллес не має досі виразно окреслених плянів щодо участи у президентській виборчій кампанії 1976 року, але, як він сказав, „я цим питанням заінтересований у такій мірі, що такої можливости не виключаю".

Театральна Студія Молоді з Чикаґо виступила в Ню Йорку з успішною виставою п'єси „За сестрою"

Ню Йорк. — У неділю 26 листопада тут, в залі Фешин Інституту, під мистецьким керівництвом Любомира Цепинського, відбулася гостинна вистава Театральної Студії Молоді при парафії свв. Володимира й Ольги в Чикаґо. Молоді артисти привезли до Ню Йорку інсценізовану Любославом Цепинським повість Андрія Чайковського „За сестрою". У головних ролях виступали: Роксана Дика, Андрій Городиський, Юра Цепинський. Решта членів трупи — майже 70 осіб — танцюристи, співаки і виконавці менших роль. Оркестра складалася з членів чикаґської оперової оркестри. Музично оформила виставу Орися Покорна, а інструментували Роман Андрушко і Василь Шуть. Танки підготовили Ліля Цепинська і Олександер Вдовиченко. Костюми спроєктувала Дана Дика, декорації — В. Вольський. Сольові танки виконували Левко Строцький, Ляля Городиловська, Віктор Федульов, Маруся Марченко, Роксана Дика, Юра Цепинський. Акробатичну точку виконала Галя Маркевич. Вистава пройшла з великим моральним і матеріяльним успіхом. У залі не залишилося жадного вільного місця. Публіка, переважну частину якої становила молодь, ентузіястично вітала талановитих акторів. Багато квітів дістали вони та їхні керівники від захоплених глядачів, серед них великий кошик осінніх хризантем від Молодої Студії Лідії Крушельницької. Отець Маріян Бутринський сердечно вітав, як виконавців, так і гостей, в тому числі присутню на залі пані Бемко, дочку автора повісти „За сестрою" Андрія Чайковського. Закликом підтримати пожертвами справу побудови Помісної УКЦеркви закінчив свій виступ о. Бутринський.

„ОБОРОНА І НАСТУП" У ЦЬОМУ ЧИСЛІ „СВОБОДИ"

У цьому виданні „Свободи" на двох окремих сторінках зібрано і надруковано деяку частину тих матеріялів, що відносяться до грубого порушування комуністичними режимниками людських прав в Україні та до оборони тих прав, що їх ведуть у західньому світі різні установи й організації. Матеріяли до сторінок „Оборона і наступ" зібрала і зредаґувала Українська Інформаційна Служба „Смолоскип", яка тепер займається також і обороною людських прав в Україні. Як відомо, для оборони цих прав існує Комісія Прав Людини при Секретаріяті Президії СКВУ, яка співпрацює із створеним з її ініціятиви та очолюваним колишнім прем'єром Канади Джоном Діфенбейкером Міжнародним Комітетом Оборони Прав Людини. Існують ще інші Комітети, як також поодинокі українські крайові організації в різних країнах займаються цими проблемами. „Свобода" радо віддає свої сторінки для інформацій про цю активність.

Переговори Кіссінджера з в'єтнамськими комуністами перервані до 4 грудня ц. р.

Вашинґтон. — Асистент президента Р. Ніксона для справ крайової безпеки, Генрі Кіссінджер, який впродовж шістьох днів день-у-день переводив у Парижі довгогодинні наради з представником Північного В'єтнаму Ле Дуком То, вернувся в минулу суботу до ЗСА, і зараз же в той сам вечір відбув довгу розмову з президентом Ніксоном, який у той час перебував в Ню Йорку. В минулу неділю вранці Президент мав дальшу розмову з Кіссінджером. Про хід і зміст ведених нарад Г. Кіссінджера з названим в'єтнамським комуністичним представником нічого не подано, за винятком того, що ті розмови покищо перервано до понеділка 4 грудня ц. р. Пресовий секретар Президента Роналд Зіґлер заперечив песимістичні пресові поголоски, наче б ті переговори у Парижі зайшли у сліпий кут і можуть розбитися. Треба тямити — заявив Зіґлер — що Америка має діло з двома В'єтнамами, Північним і Південним, і тому для узгіднення такого договору, який мав би тривкий і далекосяжний характер, а не був тільки тимчасовим, треба довшого часу. Президент Р. Ніксон — заявив Зіґлер — далі переконаний, що вневдовзі прийде до порозуміння щодо перемир'я і замирення у В'єтнамі, дармацо годі назвати докладний час, коли це станеться. За газетними коментарями — найбільшу трудність в переговорах викликує вимога південно-в'єтнамського президента Нґуєна Вана Тієу, щоб Північний В'єтнам відкликав з Південного В'єтнаму всі свої війська. Північний В'єтнам взагалі ніколи не признався, що він має на території Південного В'єтнаму свої реґулярні війська і тому не хоче погодитись на це, хібащо Південний В'єтнам і В'єтконґ узгіднять „обопільну частинну демобілізацію". З комуністичних кіл вийшла погроза, що коли Кіссінджер далі наполягатиме на основну зміну схваленого вже в жовтні ц. р. тексту договору, то комуністи перервуть дальші переговори і „вся відповідальність за продовження війни впаде на Америку".

Заступника Гітлера Бормана буцім-то віднайшли в Арґентині — втік до Параґваю

Лондон. — Лондонський „Дейлі Експрес" ревеляціонував в минулу суботу, що заступник Адольфа Гітлера, Мартін Борман, якого заочно засудили були на смерть, як воєнного злочинця, та про якого завжди були поголоски, що він живий, жив в Арґентині, як шанований там биснесмен. Борман, мовляв, користувався за президентури в Арґентині Хуана Перона охороною збоку державної влади, а пізніше від 1955 року жив у Вальдівія в Чіле. У дальшій серії статтей, передрукованих також американською пресою, названий лондонський щоденник твердить, що 5 жовтня ц. р. інспектор прикордонної сторожі в кордонному пункті Мендоза, на кордоні Арґентини й Чіле, звернув увагу на статного власника пашпорту, виданого на призвище Рікардо Баувер. Той арґентинський урядовець пригадав собі, що того самого чоловіка бачив із пашпортом на присвище Хуан Ґомез. Тому він повідомив про це телефонічно суперінтендента розвідки в Буенос Айресі, Хове Хуана Веляско, який негайно прилетів до Мендози і в особі того Рікардо Баувера чи пак Хуана Ґомеза розпізнав Мартіна Бормана. Суперінтентент Веляско отримав від арґентинського уряду телефонічне доручення арештувати Рікарда Баувера — чи пак Хуана Ґомеза, але за тих кілька хвилин той останній вже зник. Його бачили, як він чорним „шевролетом" від'їхав швидко на північ в сторону Параґваю. Борман, твердить лондонський щоденник, жив довший час в арґентинській посілості німецького фінансового потентата Арндта фон Болен Гальбаха та користувався пашпортами на різні призвища — Хозе Перез, Даід, Еліазар Гольдштейн... Він жив теж якийсь час в Уруґваю.

Американські критики високо оцінюють танцювальний ансамбль „Дукля"

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, суботи і неділі тут в Карнеґі Гол відбулися виступи українського танцювального ансамблю „Дукля" з Пряшева. Виступи ансамблю знайшли широку і позитивну оцінку місцевих фахових критиків. На сторінках „Ню Йорк Таймс-у" з 24 і 25 листопада появилися рецензії Анни Кісселґоф, яка подала не тільки оцінку програми і окремих виступів, але також широко накреслила історію постання цього ансамблю на тлі тієї дійсности, серед якої живе вітка українського народу у Словаччині.

За словами А. Кісселґофф, „справжньої ґенези Українського Танцювального Ансамблю „Дукля" з Чехо-Словаччини не можна собі ясно усвідомити, не зглибивши цілої історії Австро-Угорської імперії". Упродовж століть ця частина території, яку заселюють нині українці, належала до Угорщини. По упадку Австро-Угорщини ці землі найшлися в межах Чехо-Словаччини і в межах цієї держави находяться сьогодні. Авторка огляду підкреслює той факт, що майже 100.000 етнічна українська меншість в Чехо-Словаччині є частиною українського народу і вона тому навіть порівнює виступ „Дуклі" з виступами українських ансамблів з України, згадуючи, що ансамбль п'ять разів побував в Україні та вказуючи на різниці між постановками „Дуклі", на яких позначаються чужі впливи, зокрема угорські та українських ансамблів з України.

Мистецьким директором „Дуклі" є Меланія Нємцова, яка є українсько-словацько-мадярського походження і яка вже через те, подібно як багато інших мешканців Пряшівського району, віддзеркалює перекрій культурних впливів, які переважали у тій частині української землі упродовж довгих століть. Ансамбль був зорганізований в 1955 році і належить до числа трьох професійних ансамблів в Чехо-Словаччині, які виконують народні танці. Завданням ансамблю, за словами Нємцової, є дати вислів культурним українським надбанням, а одночасно стимулювати дальший культурний розвиток українців Пряшівського району. А. Кісселґофф у своєму огляді зробила інтересне спостереження з різниці в постановках ансамблем українських танців і доданих до програми російських народних танців. В оцінці Кіселґофф, виведення російських народних танців ансамблем не виявляло такої „інспірації", як це було у випадку з танцями українськими.

У ВАШИНҐТОНІ ВІДБУЛАСЯ ДЕМОНСТРАЦІЯ В ОБОРОНІ ПРАВ ПОМІСНОЇ УКЦЕРКВИ

Вашинґтон. — На заклик Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви близько 600 українців-католиків прибуло 25 листопада з різних місцевостей ЗСА до Вашинґтону, щоб тут перед Апостольською делеґатурою запротестувати проти постійного порушування ватиканською Курією прав УКЦеркви, втручування в її внутрішні справи та оспорювання її прав на патріярхальне завершення. Не зважаючи на холодний день і непевну погоду, під будинок Апостольського делеґата в ЗСА прибули молоді і старші, а навіть цілком похилого віку вірні УКЦеркви, щоб, з одного боку, висловити свою відданість рідній Церкві та її проводові, а з другого, — засудити публічно тих, які, як голосили транспаренти, „спілкують з московським дияволом" та „за усміх Москви продають велику ідею Христа та християнської Церкви". З транспарентами в руках, з дерев'яними і залізними хрестами на раменах ці сотні вірних УКЦеркви упродовж довгих чотирьох годин пікетували будинок Апостольської делеґатури, який зі своїми позакриваними заслонами вікнами, без світла і ніякого знаку життя наче символізував байдужість Ватикану до всього того, що стосується Української Католицької Церкви і до тих сотень вірних, які прибули там, щоб з довірям до свого найвищого церковного проводу висказати свій жаль, біль і турботу за майбутнє Церкви.

Демонстрація почалася о год. 12:30 по полудні. Демонстраційний похід очолили члени Крайової Управи Товариства за Патріярхальний Устрій, а також священики о. В. Андрушків, о. С. Кержецький, о. Я. Шуст, о. В. Назаревич, о. Е. Весоловський, о. О. Флоріді та Сестри ЧСВВ Марія і Артемія. Демонстраційний похід доповнявся щораз то новими учасниками, які прибували автобусами і автами з Ню Йорку, Філядельфії, Балтімору, Нюарку - Ірвінґтону, Пассейку, Трентону. Серед учасників були представники далекої

(Закінчення на стор. 5-ій)

Український Клюб здобув перше місце в Ла Салл Коледжі

Філядельфія (П. Т.) — В неділю, 12 листопада ц. р. у Ла Салл Коледжі у Філядельфії відбувся традиційний річний „Овпен Гавс". Цього дня коледж був відкритий для всіх студентів, батьків та гостей, які прийшли, щоб оглянути поступи коледжу. В цей день також понад тридцять студентьких клюбів та організацій, які існують при коледжі, мали нагоду виступати перед гістьми. Український Студентський Клюб використав цю нагоду, щоб показати українську культуру. Студенти зорганізували гарну виставку української кераміки, різьби, вишивки, поштових марок, книжок про українські церкви та мистецтво, приготували перекуску для гостей, співали мелодійні українські пісні та демонстрували малювання українських писанок. Власники української крамниці „Оріон", які завжди охоче допомагають українському клюбові, позичили студентам багато гарної української кераміки (включно з цінною бандурою) на їхню виставку. Чле-

(Закінчення на стор. 5-ій)

ДОПОВІДЬ Д-РА Я. СТАХОВА В СКРЕНТОНСЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ

Скрентон. Відомий нашій громаді молодий дослідник і винахідник у ділянці підокеанської інженерії, д-р Ярослав Д. Стахів, на запрошення Скрентонського Університету буде мати в цьому університеті публічну доповідь на тему: „Океанська інженерія як ключ до підморських дослідів". Доповідь відбудеться в середу, 29 листопада, о годині 7.30 вечора в будинку „Лойла Гол" при Лінден вулиці і Монро евеню, кімната 100. Доповідь буде ілюстрована світлинами.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 11,448.00
Досі зібрано разом	$1,413,048.00
ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ	$ 386,952.00

Більші пожертви в останніх днях надіслали: Адріян Ю. Сливоцький, Мангеттен, Н.Й.-Кембрідж, Масс., — $1,000.00; Евгенія і Петро Шарко, Коледж Парк, Мд. — $1,000.00; Христина й Андрій Шох, Риджфілд, Конн. — $1,000.00; Галина і д-р Григорій Щербанюки, Овк Парк, Ілл. — $1,000.00; Відділ УККА в Колчестер, Конн. — $800.00; Христина Губицька, Йонкерс, Н.Й. — $500.00; Український Народний Дім, Вилимантик, Конн. — $500.00; Оксана і Роман Крочак, Пассейк, Н.Дж. — $400.00; Ярослав Цюк, Філядельфія, Па. — $300.00; Осипа Піш, Філядельфія — $300.00; Іван Ведмідь, Фріголд, Н.Дж. — $200.00; Володимир Воловодюк, Ню Провіденс, Н.Дж. — $200.00; Василь Івах — Вилимантик, Конн. — $200.00; О. Мариняк, Алберта, Канада — $200.00; Єлисавета і Микола Мулицькі, Гартфорд, Конн. — $200.00; 93-ий Відділ Союзу Українок Америки в Гартфорді, Конн. — $200.00; Марія і д-р Петро Біланюки, Детройт — $150.00.

По $100.00 зложили: Адам Бабич, Степан Бойків, д-р Неоніля П. Гайворонська, Любов М. Гансен, Ольга і Степан Ганушевські, Аркадій Гончарів, Дмитро Грушецький, Ярослав Гура, Теодор Ґелемей, Іван Ґелетій (замість квітів на могилу сл.п. Павла Марка), Я. Данилишин, Хор „Діброва" в Гартфорді, Конн., Симеон Дуда, Теодор Зборовський, Естелл і Рассел Іванчук, Марія і Константин Клепачівські, Гері Ковальчик, Петро Королишин, Катерина і Вол. Кукурба, Михайло Лисогір, Едвард Мельничук, Олег К. Мороз, Дмитро Олійник, Андрій Паламар, д-р Роман Рак, д-р Олег Ратич, Анатоль Романюк, Ярослав Савчук, Андрій Смук, Ангелина Харидчак, Микола Янов та Василь Яримишин.

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208, 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Програ етнічних кандидатів

Під кандидатами національних груп в Америці не можна, очевидно, розуміти представників жидівського чи італійського родів, бо вони так глибоко вросли в загальне громадське й державне життя, особливо на міському та стейтовому рівнях і мають такі сильні скупчення в країні, що їхня передвиборча кампанія і шанси на успіх зовсім інші. Ось, наприклад, не зважаючи на деякий зріст числа республіканців у Палаті Репрезентантів і на першу перемогу республіканського президента у стейті і місті Ню Йорку, виграли тут знову Бела Абцуґ і Бенджамін Розенталь, відомі ліберали, але програв їхній однодумець і земляк Аллард Левенстейн, який не мав достатньої підтримки збоку місцевого демократичного апарату. Те саме стосується італійських кандидатів, тісно пов'язаних із одною чи другою політичною партією. Інакше було і довго ще буде з кандидатами українського чи польського родів. Вони в першу чергу мусять розраховувати на підтримку власних земляків, на їхню активну участь в передвиборчій кампанії та їхню масову участь у виборах — без уваги на партійну вивіску, під якою вони кандидують. Українським громадянам в Америці не важно, чи свідомий своєї приналежности до українства конґресмен, член стейтової асамблеї, суддя чи інший виборний представник є демократом чи республіканцем, єдине значення має власне те, що він — українець.

Те саме стосується польської громади в Америці, дармацю вона куди численніша і користується в американському суспільному житті куди більшими впливами, як громада українська. Але ось у виборах 7 листопада ц. р. програв цілий ряд польських кандидатів на різні виборні становища, з колишнім конґресменом Романом Пуцінським, до речі, великим приятелем українців, у проводі. З цього приводу чикаґський польський „Дзєннік Звйонзкови" б'є у своєму числі з 12-го ц. м. у дзвін тривоги: „Ганебна програ Польонії". Автор звертає увагу на ту саму болячку польського громадського життя, що існує і в українців: у теорії всі визнають гасло „свій до свого", всі нарікають на брак належної поваги в американському політичному світі і державній верхівці, всі нарікають, що до них ставляться в Америці наче до громадян нижчої кляси, але в практиці виявляють мінімальне зусилля, щоб той стан направити. „Дзєннік Звйонзкови" пригадує, що поляки звикли говорити про півмільйона своїх земляків у повіті Кук в Чикаґському виборчому обширі, але справді можна там рахувати найвище на кількадесят тисяч активних одиниць: „решта це добриво для англосаксів, на котрому ростуть мастки і влада ВАСП'у (англосаксів)".

Чи не пригадує це наші твердження про два мільйони українців в З'єднаних Стейтах і про сто тисяч в Ню Йорку, коли в тій метрополітальній столиці годі зібрати на найбільш розреклямовану маніфестацію більше учасників, як 5.000?! „Нарікканням, соромом за своє національне походження і нехіттю підтримувати кандидатуру земляків не переломимо дискримінації", — цілком слушно твердить польський часопис. І цілком слушно він бідкається, що більшість здогадних членів польської національної групи, це тільки „метрикальні американці польського роду" — так само, як в українській національній групі в Америці рішуче забагато „метрикальних американців українського роду", які не проявляють найменшої активности по лінії інтересів української спільноти.

Названий польський часопис говорить повну правду, коли пригадує, що „політика не визнає сантиментів, але спирається на холодній калькуляції. Ті, які дадуть більше голосів, грошей на кампанію і добровільців для праці перед виборами — можуть сподіватися більшої винагороди. Коли ми не захотіли дати допомогу власним кандидатам, то не можемо рахувати на отримання поважних становищ з призначення".

Польський щоденник потішає себе і своїх читачів, що все ж успіхом польських виборців було те, що переміг президент Ніксон. Це стосується також українських громадян в Америці, бо їх велика більшість була за Ніксона — з різних причин. Одні голосували за Ричарда Ніксона з глибокого переконання, схвалюючи його політику і політичну програму, інші — щоб не допустити до вигри демократичного кандидата Джорджа МекҐоверна. Але хибою українських громадян - виборців було надто мале, поверховне і недостатнє зацікавлення всіма іншими українськими кандидатурами на різні виборні становища, без уваги на те, чи вони йшли під прапором Республіканської, чи Демократичної партій. Потреба активного підтримування їх не проникла ще до свідомости наших людей в Америці. І поки це не станеться, поки не знайдуться в нас заможні люди з політичними амбіціями, поки всі українці в Америці не будуь підтримувати кожного українця, що кандидуватиме на будь-котре виборне становище, доти ми не матимемо своїх суддів, шерифів, членів стейтової асамблеї, конґресменів і прихильних нам сенаторів.

М. Сосновський

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО АПАРАТУ

Заповіджена президентом Ніксоном далекойдуча реорганізація американської федеральної адміністрації є не випадковим явищем, а вислідом політичної філософії, яку заступає Республіканська партія. Це, зокрема, стосується самого президента Ніксона, який завжди з недовір'ям ставився до державної бюрократії і бюрократів, що, як це окреслив один журналіст, мають „тенденцію будувати власні малі імперії". В цьому випадку маємо діло з настановою, яка діяметрально відрізняється від настанови попередньої демократичної адміністрації, а в першій мірі таких її чільних представників як президенти Джан Ф. Кеннеді та Линдон Б. Джонсон.

Як відомо, за адміністрації Кеннеді в ЗСА започатковано цілий ряд програм на відгинку оновлення міст, боротьби з убогістю серед окремих сеґментів населення, освіти і фахового вишколу тощо. Кожна з таких програм вимагала не тільки велетенських фінансових засобів, але й цілого адміністраційного апарату, враховуючи той факт, що здійснювання наміченої програми мало відбуватися під безпосереднім керівництвом Вашингтону.

За адміністрації Джонсона, який виступив з проєкцією т. зв. „величного суспільства", засяг діяльности федеральної адміністрації збільшено у ще значнішій мірі. Можна навіть сказати, що фактично за Джонсона почала визрівати ідея своєрідної унітарної держави у противагу концепції ЗСА як федерації з широкими правами для окремих стейтів. Федеральний уряд, маючи до диспозиції велетенські фінансові засоби, почав зосереджувати у своїх руках щораз більші повновласті, поволі відтискаючи стейтові уряди на дальший плян.

Президент Ніксон, який прийшов після Джонсона, не виявив ніякого ентузіязму для грандіозної проєкції „величного суспільства" свого попередника, а, навпаки, видвигнув гасло „нового федералізму" і почав уживати заходів, щоб накреслені Джонсоном проєкти або применшити, або цілком зняти з порядку дня. Провідною ідеєю у політиці Ніксона було й продовжує бути можливо найбільше зменшити засяг впливів федеральної адміністрації, передаючи додаткові повновласті чи то стейтам, чи просто окремим муніципальним та сільським громадам.

Першим і найважливішим кроком у цьому напрямку був проєкт розподілу федеральних фондів. Замість того, щоб федеральна адміністрація займалася реалізацією таких чи інших проєктів, президент Ніксон визнав, що дані проєкти найкраще буде перевести в життя, коли вони будуть передані у відання стейтам разом з частиною потрібних фондів. Так зродився плян, що знайшов своє вивершення у схваленому Конґресом законі про „поділ прибутків" між федеральним урядом та стейтами. Цей закон, як відомо, вже ввійшов у життя і є тепер своєрідною базою нового стилю американського федералізму, як його уявляє собі президент Ніксон.

Згідно з цим новим пляном, федеральна адміністрація приділятиме для стейтів та громад окремі фонди, з яких дані стейти і громади матимуть право користати відповідно до власних плянів та потреб. Ніякого втручання федеральної адміністрації у методи і способи використання фондів не передбачається, хіба трапляться випадки зловживання цими фондами, з чим, очевидно, належить серйозно рахуватися, маючи на увазі досвід минулого.

В загальному зарисі йдеться тут про такі ділянки як допомога у житловому будівництві та відновленні міст, шкільництво, професійний вишкіл і перевишкіл, боротьба зі злочинністю, допомога потребуючим. Ідучи по такій лінії, республіканська адміністрація, наприклад, усунула зі свого відання проєкт оновлення занепалих міських районів і творення т. зв. зразкових міст. Ця одна тільки програма коштувала річно 600 млн. долярів, при чому, як показала практика, вона виявилася неефективною. Фонди, які досі виділялися на цю програму, будуть тепер передавані прямо до окремих міст, і міські управління нестимуть безпосередню відповідальність за її здійснювання.

Сподівані зміни в адміністрації

Загальний плян децентралізації в державному управлінні мусить позначитися на самій організаційній структурі федеральної адміністрації. Ряд урядів, аґенцій, комісій тощо будуть зліквідовані, чи скомульовані, а ціла адміністрація буде спрощена. Інформують, наприклад, що шість внутрішніх департаментів (Внутрішніх справ, Торгівлі, Праці, Мешкань і розвитку міст, Здоров'я, освіти і публічної допомоги та Транспорту) будуть зреорганізовані в чотири нові департаменти: Природних ресурсів, Людських ресурсів, Економічних справ та Громадського розвитку. Це саме стосується і інших департаментів. За словами Роя Аша, що очолює Дорадчий Комітет, у віданні якого було виготовити плян реорганізації адміністрації, йдеться про згрупування споріднених програм, надання більших компетенцій реґіональним урядам і передання фактичного керівництва з рук професійних бюрократів в руки політичних адміністраторів.

Цей великий задум реорганізації федеральної адміністрації натрапляє на чималі труднощі збоку цілого ряду заінтересованих груп і осіб, які добачають для себе загрозу у випадку здійснення пляну реорганізації у такому вигляді. Президент Ніксон, однак, рішений таку реорганізацію перевести. Враховуючи дотеперішню практику в Білому Домі від 1969 року, треба припускати, що в ЗСА матимемо діло, як відзначає у своїй статті Джон Герберс („Нова ера федералізму Ніксона", „Ню Йорк Таймс" з 21 листопада) з децентралізацією державної адміністрації і з централізацією формулювання державної політики та її плянування.

Всі ці проблеми якраз тепер є предметом дискусії, міркувань і вирішування.

Леонід Полтава

ПОШТОВА СПРАВА УКРАЇНИ

Україні не пощастило — в час її державної незалежности — з поштовою справою, зокрема з виданням поштових значків, чи марок. В часах УНР їх видрукували у великій кількості, але за кордоном, найбільше у Відні, бо в Києві не було відповідних друкарень. Марки УНР, витримані в українському національному стилі, не лише чарують око красою виконання й значимістю тематики: хоча вони й не встигли потрапити в обіг у часах незалежности України, все таки залишилися історичним документом, свідченням відновлення Української Соборної Держави у формі УНР.

У 1917-19 рр. на українській вільній території довелося вдаватися пошті до „трюку": наклеювали старі царські поштові марки, а на них прибивали штемпель, переважно український тризуб, і так їх „українізували". Такі марки мають чималу вартість на міжнародному філателістичному ринку, а непроштемпельовані марки УНР, хоч і які вони гарні та важливі для нас — на ринку не означають майже нічого в економічному розумінні. Збереглися проштемпельовані також тризубами австрійські марки з часів ЗУНР, є рідкісні екземпляри з часу проголошення незалежности Карпатської України, збереглись декілька унікальних значків - наклейок із внутрішньої пошти УПА. Про всі ці видання читач найкраще поінформується з журналу „Філателіст", що виходить, на жаль, нереґулярно. Великі, повні збірки українських значків - марок та безліч різних наліпок є у таких філателістів, як А. Сольчаник, д-р М. Аркас і його син Микола Аркас мол., д-р Є. Котик та в декількох інших філателістів, які вже діставали нагороди на світових виставках.

Тут мова про поштові марки в совєтській Україні, що її Москва, обернувши в колонію, пропаґандивно проголошує — при потребі! — державою українського народу, а частіше „робітничо-колгоспною державою". Втративши в боротьбі із Росією і Польщею самостійність, Україна „дістала" спочатку столицю в Харкові, а з кінця 1920-их років — у Києві, дістала навіть позірність „уряду". Ще до приєднання окупованої большевиками України до складу СССР вийшла в Україні одна-єдина поштова марка з написом українською мовою „Допомога голодуючим". Але прибуток із неї був призначений не для допомоги голодуючим українцям, а населенню над Волгою, яке гинуло з голоду. На тому випуску й кінчається „історія" випуску марок совєтської української „держави".

Сучасні державні Камерун чи Тобакко перебувають у значно кращому становищі, як понад 40-мільйонова українська нація. Африканські держави, наприклад, навперебій друкують нові й нові серії поштових марок, розповідаючи малюнками на них про себе світові, про свою історію, свої осяги. Українська ССР лише вряди-годи удостоюється дарованої колоніїї ласки Москви, коли Міністерство зв'язку СССР випустить серію марок, присвячених Т. Шевченкові, І. Франкові чи Лесі Українці, з написами їх імен та прізвищ російською й українською мовами, а в більшості лише „великодержавною".

Цього, 1972 року — зробили вийняток, але й він кривобокий та лише підкреслює правило і справжнє становище України. Московське Міністерство зв'язку започаткувало відзначувати 50-ліття створення СССР серійними випусками, присвяченими окремим „республікам". Перша серія припала Україні. Тематика всіх чотирьох марок цієї серії, різної вартости, від 4 до 16 копійок — історичні пам'ятки - будови: частина Київсько - Печерської Лаври, частина Ринку у Львові, фасад будинку полк. Лизогуба в Чернігові та фортеця з XYI сторіччя в Кам'янці - Подільському, який на московській марці самовільно перейменували на „Кременець - Подільський". На всіх цих друках є російські й українські написи дрібним маком внизу або збоку, а вгорі великими „Почта СССР", щоб не забули, хто і де опинився...

Ще недавно існуючі Англійська і Французька імперії також полюблювали додавати на поштових марках, випущених для обігу в колоніях, десь у Індії, в Марокко чи Тунісії, крім напису своєю „великодержавною" мовою, ще й кілька слів індуською чи арабською. У наш час цю традицію підтримує Москва. Різниця та, що ні Лондон, ні Париж ніколи не величали себе інтернаціоналістичними, а червона Москва бажає, щоб її визнавали не центром імперіялізму-шовінізму, а центром інтернаціоналізму.

Власна пошта, отже й друк поштових значків рідною мовою та з відповідною національною тематикою, є привілеєм держави, дармащо навіть деякі недавні колонії користувалися такою можливістю. Сучасна Україна не має й цього. Підневільна преса в УССР у листопаді повідомила з нотками радости, що „міністерство СССР започаткувало добру справу. В наступних випусках ми побачимо історико - архітектурні пам'ятки республік Прибалтики"...

Українці у вільному світі мали б через свої політичні й інші репрезентації вимагати від Москви права для Києва друкувати українські поштові марки. Імперська Москва не наважиться на такий далекойдучий політичний крок — і дасть нам у руки добру карту для викриття її, як центру модерного колоніялізму - імперіялізму.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: д-р Михайло Данилюк

ВТОМА „БЕЗ ПРИЧИНИ"

Одне з типових нарікань у лікарському кабінеті звучить приблизно так: „Докторе, мене перевіряє кожного року компанійний лікар на місці праці, але останніми кількома роками я почуваю себе щораз гірше". Огрядний пацієнт середнього віку, з помітним надміром ваги нарікає на оспалість, брак енергії, постійну втому навіть після доброго відпочинку. На місці праці або й у якомусь іншому лікарському кабінеті, де, може, він не як слід подав симптоми своєї недуги, його перевіряли „на втому" і сказали, що рентґенівські знімки в порядку, що він не має анемії, що серце і тиск крови нормальні, незалежно від надміру ваги.

У чоловіків і в жінок із хронічною втомою, які перейшли нормальні оглядини і в яких загальний стан здоров'я знайдено задовільним, часто можна допитатися ще й додаткових симптомів. Виявляється, що у них процес думання сповільнений, вони мерзнуть навіть у прохолодну погоду, краще почувають себе в гарячу погоду, у них постійно холодна й суха шкіра, легко ломляться нігті, випадає волосся, вони майже не потіють, дуже легко набирають ваги, навіть будучи на помітно зредукованій дієті, їм важко втратити хоч би один кілограм ваги.

У таких випадках лікар заряджує ляборaторну аналізу крови, щоб вияснити функціональність щитовидної залози. Аналіза, як правило, дає підстави для діягнози праці щитової залози, а тим самим обниженого метаболізму. Щитовидна залоза продукує недостатню кількість гормону, що реґулює метаболізм, і в людини з такою діягнозою перетворювання харчів в енерґію відбувається сповільнено, а частина різних спожитих харчів взагалі не перетворюється в енерґію і відкладається в організмі надміром товщу.

У гірших випадках недостатньої праці щитовидної залози організм переповнюється водою і набрякає ціле тіло, особливо обличчя, запухають очі, шкіра видається водянистою, волосся випадає жмутами, хворому важко дихати, йому тисне в горлі, появляється хрипота, спадає пульс і тиснення крови. Звичайно, це вже заавансовані випадки недуги щитовидної залози, і люди з такою недугою мають повний упадок загальної інтеліґенції, спроможности думання і т. д.

Колись встановлювали ступінь метаболізму доволі складним і не зовсім певним методом, вираховуючи, скільки людина споживає кисню в часі спокою, даючи їй вдихати кисень протягом кількох хвилин. Тепер є вже далеко кращі, легші й дуже докладні методи встановлювати рівень праці щитовидної залози. Такі аналізи роблять на крові пацієнта, і вони відносно дешеві та швидкі. У випадку неясности лікар може зарядити дві або й більше число різних аналіз, які дають додаткові інформації про працю залози, кількість наявного гормону тощо.

Встановивши дефіцит у праці щитовидної залози, лікар приписує додатковий гормон, який пацієнт приймає у вигляді таблеток. Симптоми протягом кількох тижнів зникають, переводиться додаткові аналізи, щоб довідатися, скільки додаткового гормону потрібно хворому заживати, а після цього лише раз або два рази протягом року перевіряється стан праці залози. Майже, як правило, людина із дефіцитним рівнем гормону мусить приймати додаткові дози гормону протягом цілого життя, інакше симптоми повернуться. Після врегулювання дози додаткового гормону людина почуває себе нормально, втома зникає, шкіра і волосся виглядають нормально, відновлюється спроможність нормального думання, реґулюється вага тіла.

Фахівці з цієї ділянки медицини твердять, що десятки тисяч людей мають недостатність у праці щитовидної залози але лише частина з них добивається лікарської допомоги. В багатьох випадках люди, поліпшивши свій стан, за якийсь час перестають заживати додаткові гормони, думаючи, що вони вже зовсім здорові. Тим часом вони повинні брати ці ліки постійно.

Недостатність щитовидної залози, яка колись часто доводила навіть до кретинізму, тепер стала легкою в діягнозі і в лікуванні.

ЩЕ ПРО „ФЛЮ"

В останній колюмні ми повідомили, що цієї зими не передбачається епідемії інфлюенци типу Гонг Конг. Але останніми днями центри інфекційних недуг сповіщають, що не виключене поширення нового типу ґрипи, яка також має вірусове походження і навіть споріднена з вірусом азійської „флю". Новий тип цього віруса названо „Англія 72", оскільки його ізольовано цього року в Англії. Його вже перевезено в Америку і фармацевтичні компанії виробляють вакцину проти цієї ґрипи. Люди з повним защепленням проти азійської ґрипи все таки мають на яких 50 відс. відпорність і проти віруса нової інфлюенци. Загальне населення в малій мірі має імунітет проти цієї нової недуги, і тому думають, що коли б розвинулась епідемія, то медичні центри матимуть уже вакцину проти цього віруса. Якщо б справа стала поважнішою, ми своєчасно про це дамо нашим читачам знати.

Софія Лучаковська

МАРОККО Й ФОЛКЛЬОРНИЙ ФЕСТИВАЛЬ У МАРАКЕШІ

(3)

Жіночі строї дуже різноманітні й барвисті. Сукні, гладко скроєні з коронки, брокату або мусліну, перепоясані крайками іншої барви, багате намисто з великих кораллів і золотих монет, голови прикриті хустками, штудерно удрапованими, блискучі кільця і на те все кругом голови обкручена коса. Інші мали кольорові, перетикані золотом діядеми, з-під яких спадав на плечі серпанок з легенької матерії. Берберійські жінки мали поверх білих бавовняних суконь плахти-плащі з темної вовни в білі паси, голови багато удекоровані.

У всіх танках танцюристи творять коло або півколо і, стоячи плече-в-плече, балянсують в ритм бубнів, томбуринів, однострунних скрипок, триструнних мандолін чи інструменту, подібного до нашої трембіти, поступаючи вперед або назад. Жести рук при тому дискретні, стримані, повні гідности. Один танок пригадує наш аркан.

Відмінний від інших є танок Ля ґвердо. З-посеред гурту жінок і чоловіків, що сидять на землі, підводиться поволі жінка, закутана в гарний шаль. Біля неї мала дівчинка, також в чорному одязі. Музика подібна до биття серця, і під її такт з-під чорного шаля вихиляються гнучкі руки і пальці, повні експресій. Опісля показується голова. Стоячи на колінах, жінка виконує щораз скоріші рухи, ґраціозно колихаючись. Ці самі рухи виконує її молоденька подруга. Темп музики приспішується й нагло уривається. Жінка ховається за свою гарну заслону, а дівчинка встає, скидає чорний одяг і лишається в срібно-білій сукні. Думаю, що символіка дня і ночі.

Цей танок походить з пустельної країни „Синіх Чоловіків", цікавих номадів півдня.

Ґвердо — це інструмент, зроблений в такий спосіб, що його шкіра натягнена на отвір горшка. Коли ударяти долонями і пальцями в ту шкіру, інструмент видає дивний, глухий звук.

Музика до танку „Га-га" — це лише мала червона флейта, і під її мелодію гуляє група чоловіків, вибиваючи такт ногами і плескаючи в долоні.

Також воєнний танок відмінний від інших. Стрій чоловіків — це бронзові халати, в руках замість музичних інструментів різьблені рушниці. Не співають, а видаючи приглушені ритмічні оклики танцюристи змагаються з невидним ворогом. Врешті пострілами з рушниць закінчують свій виступ.

Всі танки старі, їх гуляли так само предки теперішніх учасників фестивалю десь далеко в горах чи долах країни при святочних оказіях. Щойно в 1960 р. Міністерство туристичного руху зібрало ці всі групи, перевело конкурс і найліпші дістали право виступати на фестивалях. Туристи тисячами посунули до Марокешу оглядати це екзотичне видовище і виходили захоплені.

Наш другий день в Маракеші ми присвятили оглядинам старих пам'яток. Возила нас німкеня, провідниця. Ми оглянули такі місця: Багію (гарний), замок, збудований яких сто років тому для Великого Везира в клясичнім марокканськім стилі. Люди, які тут мешкали мали витончений смак. На кожному кроці знаходите щось несподіване й гарне — малі садочки, повні екзотичних квітів, подвір'я з фонтаннами, приймальні залі, прикрашені різьбами і колонами, приватні кімнатки зі стінами оздобленими мозаїкою.

Дар Сі Саїд, інший палац з того самого часу, що й Багія, менше люксусовий. В ньому тепер міститься музей марокканського мистецтва, і добре наперед оглянути, що направду є вартісне, поки підете на закупи пам'яток по базарах.

Гробниці Саадіян — один з найстаріших і найчистіших прикладів арабської архітектури. Суфіти з кедрового дерева, чудово різьблені і мальовані, їх підпирають зроблені наче з коронки луки, які спочивають на колюмнах. Самі гробниці гладкі мармурові плити. Загальний ефект — елеґантна стриманість. Поховані тут чотири султани, члени їх родини і дивно велике число дітей.

Мошея Касбах була колись приватною мошеєю королівської родини. Її мінарет, прикрашений керамікою, гордо височіє понад дахами.

Мусульманський університет права і теології відкритий для туристів щодня крім п'ятниць. Почали його будувати в XIV ст., скінчили через два століття. Збудований в традиційному стилі: довкола центрального подвір'я чотири фасади, повні декоративних деталів.

Катубія — мошея книжників, символ міста Маракеш, має мінарет такий високий, як вежі церкви Нотр Дам у Парижі, 230 стіп. Збудував її султан Якуб аль Манор (переможець) в рр. 1195-99, коли зробив Маракеш своєю столицею. Той же самий султан збудував мінарет на величавій мошеї в Севільї, в Еспанії.

Чудові старі пальмові гаї навколо міта. Оливковий сад мав свій початок в XII ст., іриґований донині штучними озерами, з яких найбільше служило султанам як озеро для плавання човном. З тераси поблизького павільйону відкривається чудовий вид на місто, пальмові гаї та білі гори. Менший, але так само гарний сад Менара. Тут султан зустрічався з приятельками в елеґантному павільйоні, оточеному кипарисами. Леґенда каже, що одну таку приятельку султан кинув у басейн.

Третього дня нашого побуту в Маракеші ми простудіювали мапу і вирішили їхати далі. До вибору мали дві дороги, коротшу впоперек Високого Атласу в північно-західнім напрямі, або довшу на південь в напрямі Сагари, а опісля через гори на північ. Ми вибрали другу.

Коло 10-ої години ранку ми покинули чарівний Маракеш. Спершу їхали попри поля і сади, опісля рівнина зникала, терен починає підноситися. По боках дороги виростають гори. Краєвид пригадує швайцарські Альпи з яскравозеленими полонинами. По кількох милях ми їдемо серед скель, на яких ще тут і там ледве веґетують рожеві олеандри і високогірські сосни. Ми в'їжджаємо в гірський просмик Тізі Н'Тішка, найвищий у Марокко — 7,414 стіп над поземом моря. Дорога серпентини підноситься вгору. В ухах починає шуміти, повітря рідке, ідеально чисте. Ми на найвищому пункті просмику. Зимою цей просмик майже завжди замкнений для авт з огляду на сніг й льоди.

Переїхавши цей найвищий пункт просмику, в'їжджається в інакший світ. Тут уже атмосфера пустелі. Єдина зелень — це пальми, які мають „голови у вогні, а ноги у воді". З'їжджаючи з гір в долину в напрямі Сагари бачимо щораз частіше бронзово-цеглясті села. Це т. зв. Кзур. Уфортифіковані села з цитаделями, ще виглядають наче незамешкалі. Часто на верхах можна бачити гнізда бузьків.

Врешті доїжджаємо до містечка Оази. Це мале провінціональне містечко, у стіп гір на рівнині, але рівнина ця — це вже цеглясто-жовті піски.

Коли ми висідали з авта, щоб оглянути місто, привітав нас сильний вітер, що ніс тумани піску. Світило сонце і було несамовито гаряче, але над горами клубилися хмари.

(Далі буде)

СМОЛОСКИП

ОБОРОНА І НАСТУП

ЗА ЛЮДСЬКІ ПРАВА В УКРАЇНІ

ДІТИ БЕЗ БАТЬКІВ

Зліва: Дзвінка Калинець — дочка засудженої поетеси Ірини Калинець-Стасів і заарештованого поета Ігоря Калинця. З правого боку: Тарас Чорновіл — син Вячеслава Чорновола, який без суду перебуває в ув'язненні від січня 1972-го року

Юрко Карпінський

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПИТАННЯ ОБОРОНИ ЗАСУДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

Великим недотягненням в обороні засуджених і репресованих діячів в Україні є те, що досі нам не вдалося зацікавити цією справою міжнародні організації і визначних діячів, які піднесли б свій голос в їхній обороні.

Досвід останніх кількох років вказує, що дотеперішні наші заходи й методи були мало ефективні. Більшість наших демонстрацій (часто зле підготовлених) не мали майже жодного відгуку в чужоземній пресі. Порівняльно до оборони й розголосу справи російських, жидівських чи навіть татарських опозиціонерів в СССР, ми дотепер не зуміли у цьому відношенні вийти поза українські рямці, на світовий і міжнародний форум.

Тому, коли я очолив Організацію Оборони Людських Прав в Україні, яка була створена з рамені „Смолоскипу" ще в жовтні 1971 року, ми поставили собі за ціль простудіювати причини малої ефективности наших оборонних заходів.

Ми знали, що є ряд міжнародних організацій в різних країнах, які можуть успішно в справі переслідуваних українців інтервеніювати, кермуючись суто гуманними мотивами, розголошувати їхню справу та ставати в їхній обороні.

Щоб зібрати потрібні інформації, ми розпрацювали плян праці в таких напрямках:

а) відвідати Комісію Людських Прав ОН;

б) відвідати Міжнародну Комісію Юристів у Женеві (Швайцарія) й інші міжнародні організації в Европі;

в) відвідати аналогічні, як наша, молодечі й студентські організації в европейських країнах.

Це була наша найближча мета, яку ми назвали „Плян-72", в чому була заанґажована група молодих людей — студентів, які кінчають, чи які вже закінчили студії.

Подані тут і на цій сторінці інформації — мої й Андрія Каркоця про наші розмови є лише частинні, бо не всі особи, з якими ми бачилися і обговорювали ці питання, уважали за доцільне виявляти їхні поради, а в деяких випадках їхні імена, чи наші пляни дії на тепер і на майбутнє. Тому про те, що є в стадії обговорення чи плянування, ми не будемо говорити.

Я буду говорити про справи, які заторкнені під точкою (а) і (б); Андрій Каркоць — які є під точкою (в).

До (а).
Відвідини Комісії Людських Прав ОН

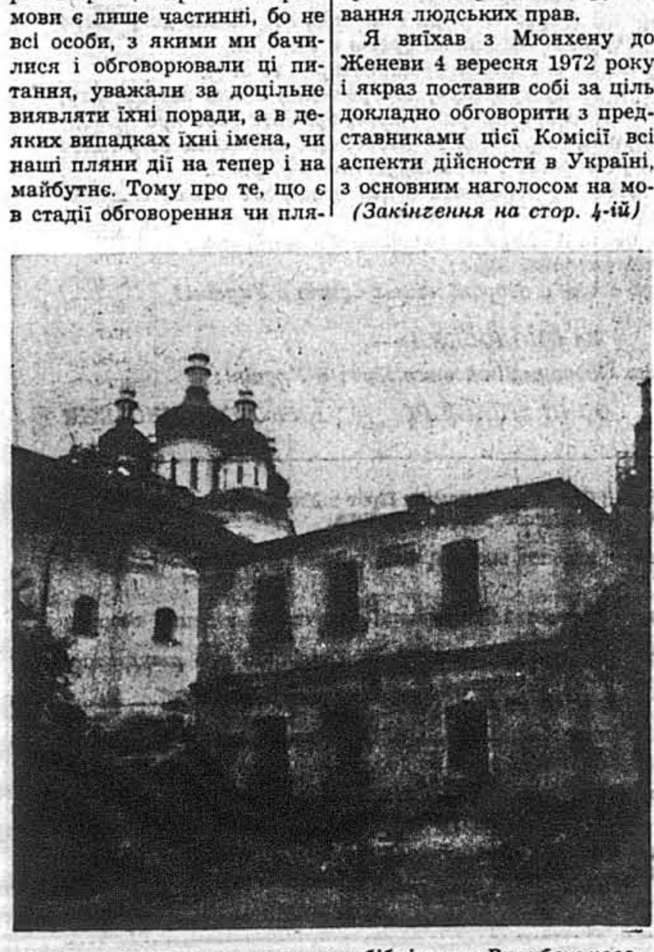
5 червня 1972 року з групою студентів (Г. Сидорець, В. Варварів і В. Зінкевич) ми відвідали Комісію Людських Прав ОН в Ню Йорку. Нас прийняв Джекоб Моллер, директор зв'язку цієї Комісії. Ми передали йому тисячу двісті підписів під спеціяльною петицією в обороні В. Мороза й інших українських політичних в'язнів. При тій нагоді ми докладно обговорили питання переслідувань, арештів і судів в Україні та одержали вичерпні інформації, а згодом також документацію про те, як і що ОН в таких і подібних справах може робити і робить та як в майбутньому можна використати форум Об'єднаних Націй для оборони ув'язнених українців.

До (б).
Відвідини Міжнародної Комісії Юристів

Міжнародна Комісія Юристів є дуже важливою організацією, членами якої є всього яких сорок найвідоміших знавців права у світі. Вона має консультативний статус при ОН, ЮНЕСКО і Раді Европи та видає свій журнал „Рев'ю". Комісія ця є аполітична, вона була створена в 1950 році і своїми публікаціями, насвітленням порушування людських прав в різних країнах та своєю об'єктивністю і компетентністю здобула респект і визнання в усьому світі. Тому саме ця Комісія є надзвичайно важливою і вона могла б зробити дуже багато в обороні українських політичних в'язнів. На жаль, у її „Рев'ю" мабуть лише раз (ч. 5 за 1970 рік) згадувалося про арешти в Україні та порушування людських прав.

Я виїхав з Мюнхену до Женеви 4 вересня 1972 року і якраз поставив собі за ціль докладно обговорити з представниками цієї Комісії всі аспекти дійсности в Україні, з основним наголосом на мо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Спалена советським режимом бібліотека Видубецького монастиря

Андрій Каркоць

З МОЛОДДЮ, ЯКА ВІРИТЬ В ЛЮДСЬКІ ПРАВА

Вибираючися літом цього року до Европи, я мав перед собою два завдання: я хотів поїхати в Україну, а повернувшися звідти, я плянував відвідати ті організації молоді, які займаються обороною людських прав в Україні. Ще далеко перед моїм від'їздом, з преси, а пізніше і з окремих публікацій я знав про організацію „Европа Чівільта" в Італії, про СМОГ у скандинавських країнах, чув про фляманські студентські організації, про організацію „Молода революція" у Франції. Я знав, що ці організації мають подібні цілі і займаються подібними справами, як і „Смолоскип — організація Людських Прав в Україні", якої я є членом.

Моя поїздка в Україну закінчилася погано: мене викликали на „розмови", обвинувачували в різних „антирадянських" гріхах, а на кінці зібрали цілу нашу групу і відчитали „закон", що я і ще троє студентів ніколи більше не дістануть дозволу на поїздку в Україну... Через Прагу і Мюнхен (де чекав на мене мій „юрейлпес", який уможливив мені поїздку по цілій Европі) я поїхав до Парижу. Через вакаційний час мені тут не вдалося зустрінутися з представниками французької „Молодої революції", але зате тут вже чекали для представника „Смолоскипу" запросини від італійської молодечої організації „Европа Чівільта" взяти участь в їхньому літньому таборі.

На таборі італійської організації „Европа Чівільта"

В суботу 5 серпня 1972 р. я приїхав до Риму, але щойно 7 серпня, в понеділок, мені вдалося сконтактуватися з „Европою Чівільта", а на наступний день ночувати в приміщенні їхнього бюра, на п'ятому поверсі, на вулиці Лярґо Брендізі. 9 серпня в супроводі їхнього представника виїхав в гори на їхній табір. Подорож тривала майже п'ять годин, а, приїхавши туди, нам ще довелося йти яких п'ять кілометрів. Тут я вперше зустрівся з командантом табору Мауром Таґліотто і ген. секретарем організації — РомульомРіззо та іншими. Мені призначили шатро і дали обід. Більша частина учасників табору пішла після обіду на прогульку, а я відпочивав до вечора. По вечері всі учасники зібралися біля прапору. Перед його опущенням Р. Різзо читав по-італійськи вибір з писань китайського філософа Ліяо-Цу. Коли знімали прапор, всі учасники співали пісню вірности ідеалам „Европи Чівільта". Після цього всі зібралися біля ватри, співали пісень і пили вино. Мою увагу привернула пісня з СССР, одержана від Фляманського Комітету Акції, яку називали „магнетоздатом" (з а р екордований самвидав). Наступного дня більша частина учасників пішла на триденну прогульку, а я залишився в таборі для ділових розмов з представниками цієї організації. В міжчасі я познайомився з студентом Фернандом Н. з Бельгії. Цікаве було моє знайомство з Роберто Рашетті і зокрема з Валентином Таччі, який 17 січня 1970 року разом з Терезою Марінуцці прикували себе в Москві, в ЦУМ-і, і розкидали летючки звернені до О. Косигіна, з вимогою, щоб він випустив політичних в'язнів або щоб суди над ними відбувалися публічно.

В міжнародному таборі „Европа Чівільта" я міг залишитися до 10-го серпня. Тут я відбув основні розмови з Маріо Селетті, Ніколеттою Габрієлі і Ромульом Різзо, який особисто знайомий також з редактором видань „Смолоскипу" О. Зінкевичем. Я передав їм два комплекти матеріялів „Смолоскипу", які включали летючки в англійській мові, петиції до ОН і президента Р. Ніксона, англомовну брошуру УККА „Українська інтелігенція в кайданах" та видання комітету „Звільніть їх" (Канада) — „Ми не можемо більше мовчати". Зворушливе враження на них зробив малюнок О. Заливахи „Пророк у кайданах" і оформлення та зміст летючок. Я їм розказував про завдання „Смолоскипу", про його діяльність і завдання. Довша розмова у нас відбулася над завданням „Европи Чівільта". Я довідався, що це організація ідеалістів (у філософському розумінні цього слова), яка вірить у духовну візію і солідарність европейської людини. Вони є анти - матеріялісти, солідаризуються з поневоленими в Европі, що створює для них ідеологічну базу для їхніх дій. Група ця не є гомогенна. Членами цієї організації можуть бути молоді люди різних переконань, за винятком тих, які вірять в комуністичну чи капіталістичну систему. Ми дискутували питання дійсности в СССР і в Україні. Вони знали про нові арешти в Україні, знали цілий ряд українських прізвищ. Але їхня увага є звернена на події в корінній Росії. Вони знають прекрасно опозиційний рух в Москві чи Ленінґраді, знають російських письменників, вивчають їх, роблять їм розголос, уважаючи, що основні зміни мусять насамперед прийти в Росії, щоб можна думати про реформи іншого характеру. Вони дуже цікавляться національним питанням в СССР, хоч в своїй діяльності ще цим справам не присвячують належної уваги.

Ми докладно обговорили всі аспекти можливої співпраці між „Смолоскипом" і „Европа Чівільта". Намітили ряд точок, на базі яких могли б співпрацювати.

На мене члени цієї організації зробили надзвичайно позитивне враження, зокрема їхній ідеалізм і відданість справі, в яку вони вірять і для якої працюють.

Згодом, повернувшися на Олімпіяду до Мюнхену, я довідався, що в неділю 27 сер-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ОБОРОНА І НАСТУП
Зредаґувала Колеґія в складі:
Осип Зінкевич, Юрко Карпінський, Андрій Каркоць
Все листування слати на адресу: Smoloskyp,
P.O. Box 6066, Patterson Sta., Baltimore, Md. 21231, USA

ДОКУМЕНТ СТОРОЗТЕРЗАНОЇ УКРАЇНИ

„УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК", випуск VI, березень 1972 р.

Шостий випуск самвидавського журналу з України „Український Вісник" є новим документом мартирології українського народу та його боротьби за свої конституційні права і рівноправність в СССР. Нижче подаємо повний зміст цього журналу:

1. Завдання „Українського Вісника"; 2. Арешти і обшуки; 3. В. Чорновіл — „Як і що обстоює Богдан Стенчук" (закінчення, точки 38-66); 4. Факти — це і є докази (про „Інтернаціоналізм чи русифікація?" І. Дзюби); 5. Н.Н. — „Під шовіністичним пресом" (про викладання українською мовою в школах столиці України); 6. Про становище української мови в Кримському Педагогічному Інституті; 7. Чия мама рідніша (про русифікацію української мови, літератури).

8. Навколо особи і справи Валентина Мороза: заява першому секретареві ЦК КПУ П. Шелесту (15 травня 1968); клопотання прокуророві УРСР (15 травня 1968); вимога Голові КДБ при Раді Міністрів УРСР (1 серпня 1968); заява Прокуророві УРСР (9 серпня 1968); заява Асоціяції Юристів УРСР (10 грудня 1968); „Замість останнього слова"; І.Дзюба — „До редакції газети ‚Радянська освіта' "; Б. Антоненко-Давидович, І. Дзюба, В. Чорновіл — „До ЦК КПУ" (23 вересня 1971); М. Качмар-Савка — „Голові Державного Суду УРСР"; М. Войтович —„Голові Верховного Суду УРСР"; П. Чемерис — „У Верховний Суд УРСР"; И. Калинец — „У Совет Министров".

9. Група політв'язнів-українців — „Пам'яті Антона Олійника"; 10. „Іван Сокульський"; 11.„Смерть патріотки" (В. Петрієнко); 12. Заява поета М. Холодного.

13. Хроніка: вечір української поезії в Клубі заводу верстатників-автоматів; про переслідування студентів українського відділу філологічного факультету Київського університету; маніфестація біля пам'ятника Шевченкові у Києві; „боротьба" з архаїзацією української мови; оборона викинутих з України чотирьох американських туристів (Г. Процик); звільнення з праці В. Кордуна; звільнення з праці Н. Лащенко; переслідування Е. Литвинчук.

14. Розправа над „Гомоном"; виключення студента М. Троценка; переслідування студентки Л. Чижук.

15. Заява про створення громадського комітету захисту Ніни Строкатої; хто така Н. А. Строката (Караванська).

16. Арешт А. Лупиноса і його вірші; арешт О. Притики; суд у Львові над С. Корольчаком та Ю. Пастухом; переслідування Ж. Веремійчика; арешти на Ровенщині; переслідування скульптора І. Гончара; підпалення церков у Західній Україні; засудження Б. Кейвана; самогубство Лаґінського; обшуки у К.Явора; перепис населення з 1970 р.; арешт о. В. Романюка; переслідування в Космачі; арешт учнів у Снятині.

17. Про К. Гальського (К. Дмитрука) і Ю. Шухевича.

18. Михайло Сорока — про життя в лагерях.

Передрук VI-ого випуску „Українського Вісника" появиться вже незабаром у В-ві „Смолоскип" ім. В. Симоненка. Тверда обкладинка. 188 сторінок. Ціна — 5.00 дол. Замовлення слати на адресу:

SMOLOSKYP
P. O. Box 6066
Baltimore, Md. 21231
U.S.A.

ГОВОРИТЬ ВАЛЕНТИН МОРОЗ

Зараз доля Валентина Мороза — **не відома.** Відомо, що його тяжко пораненого перевезли з Володимирської тюрми до Києва.

У VI-му випуску самвидавського „Українського Вісника", є цілий розділ присвячений В. Морозові, де опубліковані невідомі дотепер на Заході його листи, клопотання, заяви, з яких публікуємо тут декілька його думок:

„Посилити ідеологічну боротьбу з противником — це не значить посилено розмахувати палкою перед його носом. Ідеологічну боротьбу можна виграти тільки ідеологічними методами. Вироки тут не допоможуть, навпаки: зашкодять. Хто відстоює свою точку зору в дискусії кулаками, той якраз дає доказ, що він програв. «Дати відсіч» ідеологічним атакам противника — це не лексикон приречених. Хто виставляє палку проти ідеї, той забиває останній цвях у власну труну, чіпляє камінь на шию. Політична сила, яка хоче мати перспективи, мусить добре розпізнавати таке каміння, бо зверху воно часом виглядає як лавровий вінок".

„В центрі ідеологічного поєдинку між Сходом і Заходом стоїть проблема свободи, проблема прав людини. Судити при таких обставинах людину за вираження ідей (в той час як Конституція УРСР та Загальна декларація прав людини ґарантують свободу слова) — це значить рубати гілляку, на якій сидиш. В ідеологічній боротьбі перемагає не той, хто придумує більше напівцензурних виразів. Перемагає той, хто відкрив свої шлюзи для сил, що мають перспективу, а не сил, що відживають".

„Нове відчиняє двері, не стукаючи. «Пускати» чи «не пускати» національне відродження (як і всяку нову течію) — так питання не стоїть. Питання стоїть так: той, хто рахуватиметься з ним — виживе. Хто не хоче рахуватись — опиниться під копитами історії".

„Російський шовінізм завжди приписував українським патріотам вороже ставлення до пануючої доктрини. Колись їм чіпляли ярлик соціялістів (соціялізм тоді вважався крамолою), тепер чіпляють ярлик противників соціялізму".

ЯКЩО НЕ МИ — ТО ХТО?

ЧОМУ ОБОРОНА І НАСТУП?

Життя українців поза кордонами України пливе далі нормальним руслом — дальше відбуваються з'їзди, конґреси, бенкети, конференції. Є успіхи і невдачі. Громада, як цілість, все більше замикається у своє внутрішнє, приватне життя. Типічною стає ментальність обивателя: у достатку, мати модерні речі, а поза тим — яке мені діло до всього іншого?

І в цій дійсності на повну величину виринає питання положення в Україні. Коли назовні советський режим бажає замирення з Західніми країнами, то внутрі — помітний найжалюгідніший наступ російської реакції на все вільнодумне і не-російсько національне. Від сталінських часів ще не було таких посилених репресій в Україні, як це ми бачимо в кількох останніх роках. Нові факти про переслідування, русифікацію, незаконні суди, обмеження й заборони в культурному житті України — приносить новий, шостий випуск самвидавного журналу з України — „УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК". Це новий документ про сторозтерзану Україну, на появу якого не може не забитися серце українця бажанням допомогти тим, які попали під вал нового терору, стати в їхній обороні, піднести публічну опінію світу на їхній захист.

Бо якщо ми цього не зробимо — то хто?

Бо, хто піде до конґресмена, парляментариста, університетського професора, вченого, письменника чи публіциста і переконає його, що справа переслідувань в Україні, це справа не лише українців, а всієї світової суспільности. Хто переконає діячів світу, щоб вони піднесли свій голос протесту й оборони тих, які цієї оборони найбільше потребують?

Ми бачили, як жиди поставили дослівно цілий світ на ноги, ставши суцільним муром в обороні своїх земляків в СССР. Від розмов і конференцій, через заяви голів держав, аж до терористичних актів — вони домоглися свого. Уряд СССР мусів піти на уступки, під тиском світової публічної опінії він мусів відступати.

Як далеко нам, щоб добитися цього!

Все ж — початок у нас зроблено. В обороні ув'язнених в Україні, по своєму, як хто вмів і на що був спроможний, працювали комітет „Звільніть їх!" в Канаді, у ЗСА — „Смолоскип", ТУСМ, Комітет Оборони Советських Політичних В'язнів, студенти у Вашингтоні, не згадуючи Комісії Людських Прав при СКВУ, жіночих організацій та деяких інших.

Але всього цього замало. Це був зроблений тільки мінімум, порівняльно до наших спроможностей і нашого морального зобов'язання супроти репресованих в Україні і супроти цілого українського народу, з якого ми вийшли.

І якраз в цій сторінці, яку ми назвали „Оборона і наступ", ми хочемо подати хоч невеличку частину матеріялів з найновішого, шостого випуску „Українського вісника", поінформувати читачів про ту працю, яку провів і яку плянує реалізувати „Смолоскип" в обороні засуджених і репресованих в Україні.

Редакція „Свободи" дає нам цю змогу в надії, що згодом ця сторінка переміниться у форум всіх організацій , які займаються справами оборони.

Організуючи світову публічну опінію в обороні українських патріотів і постійно, на кожному кроці, наступаючи на советські позиції в різних їх проявах, — ми зможемо ефектовно вести оборонну роботу та інформувати чужинний світ про події в Україні.

О. Зінкевич

„ШИРОКЕ МОРЕ УКРАЇНИ"

Вже вийшла з друку і вкоротці появиться у продажу нова, велика книга самвидавських документів з України під символічною назвою — „Широке море України". В ній опубліковані твори авторів з України, які були арештовані, суджені чи репресовані органами КҐБ. Деякі твори ніколи не були публіковані на Заході, інші ж були публіковані в тій чи іншій версії, яка попала до даного видавництва. Більшість опублікаваних в збірнику самвидавських матеріялів дісталася за кордон вже після січневих і пізніших арештів в Україні, маючи тимбільшу вартість для досліджування дійсности в УССР і репресій, які там постійно відбуваються.

До збірки „Широке море України", яка має біля 400 сторінок, входять такі матеріяли:

Є. СВЕРСТЮК:
„Іван Котляревський сміється", „На свято жінки", „Слідами казки про Іванову молодість", „Іван Франко", „Остання сльоза".

В. ЧОРНОВІЛ:
„Слово про Кобзаря", „В обороні стрілецьких могил".

І. ДЗЮБА:
„Секс", секс . . . і трохи „антисексу", „Перед широким світом".

Г. ЧУБАЙ:
„Вертеп".

В. МОРОЗ:
„Хроніка опору" (оригінальний, повний текст, який появився в самвидаві українською мовою. Видана, „Хроніка опору" в українській мові на чужині була перекладом з російської); „Замість останнього слова".

* * * :
„Смерть Сталіна" (нарис, написаний у Володимирській тюрмі).

М. БРАЙЧЕВСЬКИЙ:
„Приєднання чи возз'єднання?"

М. ХОЛОДНИЙ:
Самвидавська збірка віршів.

Кожний вибір статтей є попереджений обширною статтею про творчу біографію автора. Книга появилася у В-ві „Смолоскип" ім. В. Симоненка. Тверда обкладинка. Ціна 7.50 дол.

ЛІНА КОСТЕНКО

* * *

Дійду, добіжу, долегу все одно!
В ракеті. І верхи. І пішки.
Я вмію тримати і руль, і стерно,
і весла, і крила, і віжки.

Та тільки щоб
не повгали тебе:
— Гей, тпру, цоб!
Тпру, гей, цабе!

Я не віл. Я поет.
Я знаю закони руху вперед.

(Зі знищеної збірки „*Зоряний інтеграл*", передрук зі збірки „*Широке море України*").

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПИТАННЯ ОБОРОНИ ЗАСУДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

(Закінгення зі стор. 3-ої)

жливості оборони нею ув'язнених українців. Мене прийняв резидент-юрист Роберт Келлерсон, з яким ми мали майже тригодинну розмову, обговорюючи докладно дійсність в Україні. Наша розмова почалася від найновіших, цьогорічних арештів в Україні. Я нав'язав їх до арештів в 1965-66 роках, подаючи інформації про заарештованих діячів та про обвинувачення, які совєтський режим висуває проти них. Багато уваги присвятив справі русифікації, чим зокрема цікавився Р. Келлерсон, ставлячи мені багато додаткових питань, як напр. — чому такий великий русифікаційний натиск якраз на Україну, як виглядає русифікація в інших республіках і т.д. Справа переслідування релігії, можливості інтервенції Світової Ради Церков, ворожа постава до обох українських Церков уступаючого голови цієї Ради Ю. К. Блейка і т.д. були також темою нашої розмови. У заключенні ми узгіднили ряд питань, якими Міжнародна Комісія Юристів у відношенні до України могла б зайнятися. Для неї потрібно докладно, об'єктивно і науково підготовити документи про економічне положення в Україні, її есклуатацію (якщо така є) й економічну залежність від Москви; науку і шкільництво в Україні та їх русифікацію; конституцію УРСР і СССР, політично-правний статус України та конституційну можливість сецесії України з СССР; кримінальний кодекс УРСР і СССР порівняльно до принципів ОН і Декларації Людських Прав; конституційноправні мотиви арештів і судів в Україні; дані про арешти, заарештованих і засуджених осіб, обвинувачення і вироки; переслідування релігії. Деяку увагу в розмові було присвячено справі висиланих досі українськими установами меморандумів, які за дуже незначними випадками, не подають фактів і документів відносно дотичної справи, а оперують загальниками і фразами, через що Міжнародна Комісія Юристів і не може їх розглядати.

Розмови й інформації, які я одержав в Міжнародній Комісії Юристів в Женеві кидають ясне світло на ті недотягнення, які виникають в нашій діяльності чи інтервенціях на зовнішньому відтинку і зокрема на форумах міжнародних організацій. Саме ці речі бере до уваги „Смолоскип", який хоче мати цілком інший підхід в ставленні цих справ, як мали чи й далі мають деякі наші організації.

Відвідини Міжнародної Ради Музеїв

З Женеви я виїхав до Парижу і тут 5 вересня 1972 року я відвідав Міжнародну Раду Музеїв, яка хоч приміщується в будинку ЮНЕСКО, є недержавною, незалежною організацією. Згідно зі статутом цієї Ради, вона має ділові взаємини з аналогічними національними, а не державними радами. На розмову мене прийняв директор цієї Ради Де Варен Боган, який поінформував мене, що хоч ця Рада є недержавна, то на членів її екзекутиви делегують свої представників окремі держави, що дуже утруднює їхню працю. Дуже часто Рада не може приймати таких рішень, які ішли б в розріз з політикою даного уряду. До ради входять також представники комуністичних і сателітних держав, а в тому й УССР, через що всяка інтервенція в справі нищення в Україні історичних пам'яток, музеїв чи церков, є майже неможлива, хоч і тут можна зробити дуже багато, про що ми обширно дискутували з де Варен-Боганом. Ми говорили про спалення бібліотеки АН УССР у Києві, архівів у Видубицькому манастирі та в Одеській синагозі, про архів-музей Івана Гончара й про інші випадки совєтського культурного ґеноциду в Україні.

В мене було багато питань до де Варен-Богана. Мене цікавило, чи Міжнародна Рада Музеїв, яку він очолює, могла б взяти під опіку окремі історичні об'єкти в Україні, чи деякі з них реставрувати, на що дістав багато дуже цінних суґестій і порад.

***

Моя поїздка і відвідини цих організацій дали нам багато прецінного матеріялу, багато думок до призадуми і зокрема багато ідей до здійснення, що є можливе лише при співпраці наших вчених і спеціялістів в різних ділянках. Я міг переконатися, що лише безпосередні відвідини даних установ, розмови і послідовне використання можливостей і виконання відповідних проєктів, може привернути у чужинецьких чинників респект до нашої праці, наших законних домагань і лише тоді вони зможуть розглядати наші домагання, коли ми усунемо з нашої зовнішньої діяльности пропаґанду і фразеологію та замінимо їх фактами, документами і професійним та науковим їх опрацюванням та представленням.

Інтерв'ю найбільшого норвезького щоденника „Морґенблядет" (28 серпня 1972 р.) з представником „Смолоскипу), дев'ятнадцятирігним студентом Андрієм Каркоцем.

НА ЗАХИСТ НІНИ СТРОКАТОЇ-КАРАВАНСЬКОЇ

8 грудня 1971 р. в дорозі з Нальчика до Одеси була заарештована Ніна Строката, дружина Святослава Караванського. Н. Строката — вчений-мікробіолог, науковий працівник Одеського медичного інституту. Відмовившися виступити на повторному суді проти свого чоловіка, її почали цькувати, а в травні 1971 року вона була звільнена з праці в інституті. Не маючи змоги знайти роботу в Одесі, Н. Строката виїхала в Нальчик (Кабардино-Балкарія), де влаштувалася викладачем у місцевому медичному технікумі. З Нальчику в часі арешту у кватирі Н. Строкатої жив із родиною колишній політв'язень Юрко Шухевич. Суд над Н. Строкатою-Караванською відбувся в Одесі 14-19 травня 1972 р. і її засудили на 4 роки ув'язнення за статтею 62-ою Карного Кодексу УССР.

21 грудня 1971 р. створився в СССР Комітет захисту Н. Строкатої, до якого увійшло п'ять осіб. З них двоє вже засуджені — Василь Стус і Ірина Стасів-Калинець, двоє перебувають у тюрмі — Петро Якір (голова Комітету, Москва) і Вячеслав Чорновіл, а доля одного — одеського матроса Леоніда Тимчука — невідома.

Нижче подаємо за „Українським Вісником", випуск VI, уривки з „Заяви про створення Громадського Комітету захисту Н. Строкатої":

„Виходячи з того,

— що останнім часом в СРСР зросла кількість судових переслідувань за відкрите висловлення і відстоювання переконань;

— що такі переслідування носять антиконституційний характер і супроваджуються багатьма порушеннями норм соціялістичної законности (гласности судочинства, права на захист тощо);

— що сам факт арешту радянської людини за висловлювання переконань вступає в суперечність із прийнятими Генеральною Асамблеєю ООН і ратифікованими урядом СРСР Загальною Декларацією Прав Людини і Пактом про громадянські і політичні права;

— що офіційні джерела не інформують громадськість про політичні процеси в СРСР або інформують неправдиво;

— що організовані і націлені дії громадськости можуть зробити великий внесок в оздоровлення радянського суспільства, —

ми прийшли до висновку про необхідність в окремих, особливо серйозних, випадках проводити організовані дії для захисту громадян СРСР, переслідуваних із політичних мотивів.

Арешт 8. грудня 1971 року Одеським УКДБ науковця-мікробіолога, Ніни Антонівни Строкатої (Караванської) ми вважаємо саме таким особливо серйозним випадком, із таких причин:

1. Идеться про арешт людини, відомої як українській, так і російській демократичній громадськості принциповим відстоюванням здорових засад суспільного життя і суспільної справедливости;

2. Идеться про поміщення у в'язничні умови з очевидним наміром засудити на ще принизливіші умови підневільного утримування *жінки*, що морально здорове суспільство може дозволити собі тільки як абсолютну крайність (незалежно від того, буде це американська комуністка Анжела Дейвіс, чи українська патріотка Ніна Строката);

3. Идеться про арешт дружини політв'язня фактично тільки за те, що вона, не зважаючи на сильний тиск, не відмовилася від свого чоловіка, засудженого на тривалий термін, і обстоювала його інтереси (хоч ми свідомі того, що слідчі спробують завуалювати цей очевидний факт підтасовкою якогось „розповсюдження" чи „пропаґанди").

Громадський Комітет Захисту Ніни Строкатої створюється на основі ґарантій Конституції СРСР, Декларації Прав Людини та Пакту про громадські і політичні права. У своїх діях дотримуватиметься радянських законів.

. . . Дії Комітету продовжуються на весь період ув'язнення Н. Строкатої, Комітет самоліквідується після її повного звільнення.

Документи Комітету поширюватимуться двома мовами — українською і російською, тексти автентичні.

Закликаємо громадскість активно підтримати зусилля Комітету. Запити у справі, а також копії звернень чи протестів просимо присилати на одну із вказаних нижче адрес". . .

Італія, серпень 1972 року: міжнародний табір організації „Европа Чівільта"

ЛІНА КОСТЕНКО

* * *

Життя — як вокзал.
Хтось приїжджає
хтось від'їжджає.
Поцілунки і рани,
клунки і ґемодани,
слова і фрази —
все разом.

Хто їде в м'якому.
Хто — у плацкартному.
Хто — в комбінованому.
Хто — в загратованому.

Квадрати — грати,
залізні рамки, —
можна зорями
грати в дамки.

А дехто — зайцем.

Зупинки.
Аварії.
Перон.
Гугномовці.
Зали гекання.
Карти.
Вагони — парії.
Вагони — службовці.
Вагони — аристократи.
Люстра —
електригна сестра орхідей.
Черга. Буфет. Каси...

А не можна так, щоб для всіх людей —
вагони першого класу?

(Зі знищеної збірки „Зоряний інтеграл", передрук зі збірки „Широке море України".)

З МОЛОДДЮ, ЯКА ВІРИТЬ В ЛЮДСЬКІ ПРАВА

(Закінгення зі стор. 3-ої)

пня „Европа Чівільта" разом зі СМОГ-ом, „Флямандським комітетом солідарности зі Східньою Европою" й іншими організаціями влаштували демонстрацію біля літньої резиденції Папи, домагаючися, щоб Папа став в обороні переслідуваних в СССР.

Зустрічі зі студентами СМОГ-у

Дуже активними в підтримці руху опору в СССР є організації СМОГ, які існують в Данії, Швеції і Норвегії. Вони мають добрий зв'язок з російськими опозиціонерами, зокрема в Москві, та дуже близько співпрацюють між собою й іншими аналогічними студентськими організаціями, зокрема з Флямандським Комітетом Солідарности зі Східньою Европою. Мені не вдалося зустрінутися з активістами цих організацій в Бельгії — Віктором ван Брантегом і Роджером де Бі, з яким я мав домовлену зустріч, але через перешкоди, які заіснували в міжчасі, я в Бельгії не міг зупинитися. Хочу я тут лише сказати, що флямандці дуже активні в цьому відношенні, а в летючці — відкритому листі до Шостаковича, яку розкидав В. Брантегем в Большому театрі в Москві, була опублікована фотографія В. Мороза, а в заклику цей студент домагався свободи для нього, „борця за національні права українського народу".

В програмі цієї організації говориться, що вона змагається за „скріплення російських анти - імперіялістичних сил в СССР, які визнають право на самовизначення для не-російських народів в СССР і поза ним".

Не маючи змоги на зупинку в Бельгії, я поїхав прямо до Швеції. Зупинився в Стокгольмі, сконтактувався з групою СМОГ-у в Упсалі, куди і зразу поїхав. Тут я зустрінувся з одним з керівників шведських смогістів — Стиглі Гансеном. Від нього я довідався, що СМОГ постав у Швеції в 1966 р., як відгук на викриття в Москві в 1965 р. нелеґального не-конформістського мистецького руху, який називав себе СМОГ-ом (що означає — Сміливість, Мисль, Образ, Глибина). Члени СМОГ-у перемінилися у великий рух серед молоді і студентства, який проводить різні акції в СССР, серед совєтських моряків, які приїздять до цих країн, туристів, видають і перекидають різну літературу до СССР. Їхні члени були не раз арештовані, суджені чи видалювані з Совєтського Союзу.

Від С. Гансена я довідався багато про їхню програму праці і практичну діяльність. Вони стоять на виразних антикомуністичних позиціях, але не бажають співпрацювати із крайніми консервативними чи екстремістичними групами, в чому ми цілковито погоджувалися, і себе дуже добре розуміли, бо і я особисто та „Смолоскип" стоїмо на таких позиціях.

С. Гансен був за те, щоб всю роботу таких організацій, як СМОГ і аналогічних координувати, плянувати спільні акції і тоді можна буде добитися більших успіхів, ніж коли окремі організації будуть все робити окремо і доривочно.

При нагоді розмови з С. Гансеном я запізнався з їхньою технікою праці, чого у нас здається ніхто не практикує. На закінчення ми домовилися відносно співпраці „Смолоскипу" з ними, контакту в майбутньому та плянів нашої діяльности.

Зі Стокгольму я поїхав до Норвегії. Тут, в Ослью, я зразу сконтактувався з колишнім головою норвезького СМОГ-у, а теперішнім діячем і журналістом Гуннаром Му. За допомогою д-ра Р., зі мною мав інтерв'ю кореспондент найбільшого норвезького щоденника „Маґденблят", яке було опубліковане разом з моєю знімкою в числі з 28 серпня, і в якому є публіковані інформації про Організацію Оборони Людських Прав в Україні, про нашу працю та мою поїздку в Україну.

З Гуннаром Му я мав довгу розмову, яка більше концентрувалася на філософічних і актуальних питаннях. Ми обмінювалися інформаціями про діяльність наших груп. Хоч норвезький СМОГ не є багаточисельний, зате члени його є дуже віддані, працьовиті і надзвичайно дошкульні для совєтських властей, зокрема в часі перебування совєтських кораблів в Норвегії, на яких їхні члени розкидають свої видання, присвячені арештам і репресіям в СССР. Г. Му, як виявилося в нашій розмові, добре познайомлений з українським питанням і кілька разів писав у норвезькій пресі про переслідування і арешти в Україні. Ми домовилися з ним про нашу дальшу співпрацю, обмін інформаціями та спільне плянування деяких акцій.

З Ослью я повернувся до Мюнхену, де зразу включився в працю Українського Олімпійського Руху, який там мав своє бюро і стільки роботи, що нам доводилося дуже часто спати всього по кілька годин на ніч.

Повертався я додому, до Міннесоти, з почуттям великого задоволення, що міг відбути таку велику поїздку, зустрінутися з такою великою кількістю дуже цікавих осіб, полагодити стільки справ і всюди залишити слід нашої української присутности і нашого включення в цю роботу, яка набирає так багато позитивного розголосу.

АНАТОЛІЙ ЛУПИНІС ЧИТАЄ ВІРШІ БІЛЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ В КИЄВІ

22 травня м.р. біля пам'ятника Т. Шевченкові в Києві на стихійній маніфестації виступив з читанням двох віршів молодий поет Анатолій Лупиніс. Про нього відомо, що він родом з-під Києва. Був засуджений за політичні переконання. В таборі на знак протесту проголосив голодівку, яка тривала два роки. Годували його штучно

Повернувшися до Києва, А. Лупиніс хотів вступити у вищі учбові заклади, але, за вказівкою КГБ, його постійно провалювали.

Кілька днів після читання віршів біля пам'ятника Т. Шевченкові в Києві, А. Лупиніс був заарештований.

Нижче передруковуємо уривок вірша А. Лупиноса „Я бачив, як безчестили матір" за „Українським Вісником", випуск VI.

Я багив, як безгестили матір,
Мою матір.
Мене пестила покритка, яка називала мене своїм сином.
По землі вештаються байстрюки, які зовуть мене
братом своїм.
Брати!
Мамо!
Прокляття нам!
Небо, ти багиш все і не гримнеш гнівом та обуренням?!
Земле, ми топгемо тебе своїми брудними ногами,
І ти не трісне, не розверзнешся прірвою;
Щоб поховати назавжди свою і нашу ганьбу?
Мамо,
В лиху годину ти мене породила,
З ганьби та блуду на світ загала,
Бодай в утробі краще б задавила,
Бодай сама би краще не жила.
Зґвалтована,
Одурена,
Розп'ята,
З відтятим язиком, обпльованим голом,
Лежиш ти в пазурах коханця-ката,
Ти стала підстілкою для коханця-ката.
Це я, твій син, народжений із блуду,
Прошу тебе, молю тебе, клену:
Зірви з огей облудливу полуду,
Розбий для тебе зроблену труну.
Стань знову юною, невинною стань знову,
Вінком покрий просвітлене голо.
Поклиг! — твоє єдине лише слово —
Ми встанемо. І що б там не було!
Яку б ганьбу терпінь не довелося,
Який би біль не рвався із грудей,
Ми за твої, за золотії коси,
За гистую блакить твоїх огей,
Підем на бій, на звитяги і жертви,
До краплі крови віддамо себе,
Бо краще, мамо, нам сьогодні вмерти,
Ніж багити збезгещену тебе!

В ОБОРОНІ ЗАСУДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

Знову Україною покотилася хвиля жорстоких, негуваних в модерній історії судів над українськими культурними діягами.

За висловлену думку, за написання листа, за прогитання самвидавської статті— людей засуджують на п'ять, сім, а то й десять років ув'язнення в тюрмах Владимира ги в концентраційних таборах Мордовії. А хто пережиє і перетриває ці довгі роки середньовігних тортур — він ще має відбувати п'ять років заслання.

За параграфами 187-1 ги 62 Карного Кодексу УРСР вже засуджено в 1972 році Н. Строкату-Караванську, Ю. Шухевига, С. Шабатуру, І. Калинець-Стасів, В. Стуса, М. Осадгого, Т. Мельнигука, о. В. Романюка, Д. Шумука, О. Сергієнка, В. Рокицького, В. Дяка та інших.

Заперегуюги власну конституцію, власний карний кодекс, нехтуюги Деклярацію Людських Прав ОН — совєтський режим в Україні ще раз показав своє нелюдське облиггя, якого немає в жодній вільній країні світу.

Тому всіми зусиллями — нам треба змобілізувати світову публігну опінію в обороні незаконно і нелюдяно засуджених діягів в Україні.

Смолоскип — Організація Оборони Людських Прав в Україні розпрацював такий плян дії на найближгий гас:

1. В усіх країнах світу, де це є можливо, будуть збиратися підписи під спеціяльною заявою-протестом в обороні засуджених в Україні серед:

а) гленів конґресів, сенатів і парляментів;

б) професорів і викладагів університетів, коледжів, інститутів і наукових закладів;

в) письменників, поетів, мистців, публіцистів, радіо- і теле-коментаторів.

2. Окремо будуть збиратися підписи в обороні В. Мороза серед істориків світу.

3. На заклик Комітету оборони Ніни Строкатої-Караванської, який був створений в СССР на голі з П. Якіром, І. Стасів, В. Стусом, Л. Тимгуком і В. Чорноволом, будуть збиратися підписи в її обороні серед мікробіологів, які вгать у високих школах, ги працюють в наукових установах.

4. Ціла акція буде розголошувана в гужій і українській пресі, а заяви визнагних діягів будуть доводжувані до відома міжнародних організацій, урядів держав, а в разі потреби — герез гужу пресу у формі платних оголошень.

Вже в найкоротшому гасі „Смолоскип" буде висилати всім особам, які бажають допомогти в цій роботі, відповідні інформаційні видання в різних мовах, памфлети про засуджених в 1972 році, про В. Мороза і Ніну Строкату-Караванську та проєкти заяв-протестів.

І власне в цій справі ми звертаємося до всіх осіб, хто бажає домомогти в обороні засуджених і репресованих наших братів в Україні.

Бо якщо не ми це зробимо, спільними зусиллями, — то хто?

Якщо Ви маєте доступ до губернатора, конґресмена, глена парляменту, письменника, університетського професора — поінформуйте його про нелюдські суди й репресії в Україні, зверніться до нього, щоб він підніс свій голос протесту і став в обороні ув'язнених і переслідуваних в Україні.

Ми клигемо всіх, хто бажає допомогти в цій праці, хто бажає включитися в неї — виповнити нижню гастину цього заклику, переслати до „Смолоскипу" і йому будуть вислані потрібні інформації і матеріяли.

Ми піднімаємо колись кинутий клиг:

Якщо не ми — то хто стане в обороні наших братів в Україні?

За СМОЛОСКИП —

Організацію Оборони Людських Прав в Україні:

АНДРІЙ КАРКОЦЬ *ОСИП ЗІНКЕВИЧ* *ЮРКО КАРПІНСЬКИЙ*

До „Смолоскипу — Організації Оборони Людських Прав в Україні",
"SMOLOSKYP", P.O. Box 6066, Baltimore, Md., 21231, USA

Я бажаю допомогти у веденні оборони засуджених українських діячів в Україні.

Прошу прислати мені дарово: 1. Інформації про спосіб ведення оборони ---------- (всюди подати кількість примірників); 2. Памфлети про засуджених в 1972 році діячів в Україні ----------; 3. Видруковану заяву-протест ----------; 4. Петицію на захист Н. Строкатої ----------; 5. Петицію на захист В. Мороза ----------.

Пересилаю свою пожертву в сумі $-------------- на покриття видатків „Смолоскипу".

(Всі матеріяли (за винятком „Інформації", яка є в українській і англійській мовах) є видруковані англійською мовою. Вони будуть видані також в інших мовах).

Моя адреса: --

З ДІЯЛЬНОСТИ РАДИ ДЛЯ СПРАВ КУЛЬТУРИ СКВУ

Пресово - Інформативна Комісія Світового Конґресу Вільних Українців інформує:

Згідно з прийнятими постановами на нараді, яка відбулася в часі п'ятої пленарної сесії Секретаріяту СКВУ у Ню Йорку, та за згодою Президії, Комісія для справ культури при Секретаріяті СКВУ була перейменована на Раду для справ культури, й до складу її Президії були доокоптовані в часі ділового 1972 року мистець Т. Терен-Юськів та д-р Б. Стебельський.

Президія Ради заплянувала:

а) підготувати збірну працю про українську культуру;

б) влаштовувати щороку (восени) Тиждень Української Культури;

в) видати Білу Книгу, з нап'ятнуванням нищення в Україні української культури в усіх ділянках українського народу — нищення української духовости, релігійного життя, архітектури, мистецтва, літератури, мови, історичних пам'яток, бібліотек і т. д. Для опрацювання цієї Білої Книги Рада запросила окрему редакційну комісію та склала проєкт і кошторис згаданого видання;

г) перевести реєстрацію всіх культурно - творчих — збірних та індивідуальних одиниць у діяспорі, в тому теж українських бібліотек, архівів і музеїв.

Для скоординованої дії Ради Президія опрацювала правильник, у якому устійнено обов'язки та права членів Ради, її завдання й засяг діяльности.

Запроєктований цьогорічний Тиждень Української Культури на терені ЗСА відбувся з великим успіхом. Чергові кожнорічні Тижні Української Культури будуть відбуватися в різних країнах, щоб охопити тим самим цілість українського поселення у вільному світі.

Президія Ради відбувала протягом року реґулярно свої засідання, на яких обговорювала різні справи й питання своєї діяльности, та втримувала тісний діловий зв'язок із Президією Секретаріяту СКВУ в Европі.

Протест Міжнародної Федерації Прав Людини

Нав'язуючи до меморандуму Президії Світового Конґресу Вільних Українців у справі засудження Юрія Шухевича на десять років концентраційних таборів, Централя Міжнародної Федерації Прав Людини, що має свій осідок у Парижі та є акредитована статусом В при Організації Об'єднаних Націй, внесла протест до совєтського уряду проти варварського поступовання супроти Юрія Шухевича, домагаючись його звільнення. В листуванні до Президії Секретаріяту СКВУ Централя згаданої Федерації підкреслила схвилювання із приводу брутального переслідування Юрія Шухевича тоталітарним совєтським режимом.

Доповнення в керівних органах СКВУ

Д-р Петро А. Кондра, теперішній президент Комітету Українців Канади, ввійшов до Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців, на місце бл. п. редактора Івана Г. Сирника, як репрезентант Союзу Українців Самостійників у Канаді, тобто тієї самої організації, що її репрезентував у СКВУ бл. п. редактор Іван Сирник.

Президія Координаційного Осередку Українських Громадських Центральних і Крайових Установ в Европі, за узгідненням із Президією Українського Центрального Громадського Комітету у Франції, виделеґувала до Контрольної Комісії СКВУ, як її члена, інж. О. Мельниковича, голову УЦГК у Франції. Інж. О. Мельникович входить до складу КК СКВУ з европейського терену, на місце бл. п. д-ра Миколи Івановича.

Меморандуми Президії СКВУ

Протягом вересня і жовтня ц. р. Президія Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців внесла меморандуми в обороні Юрія Шухевича до Секретаріяту Міжнародної Амнестії, Міжнародної Комісії Юристів у Женеві, Міжнародної Федерації Прав Людини в Парижі й Комісії Прав Людини при Організації Об'єднаних Націй.

Окремий меморандум Президія Секретаріяту подала до Ради Голляндських Церков у зв'язку із заплянованим приїздом до Голляндії делеґації московського патріярхату. У своєму меморандумі Президія Секретаріяту вказала на релігійне переслідування в Совєтському Союзі, знищення в Україні Українських Церков — Української Автокефальної Православної Церкви й Української Католицької Церкви — та підкреслювала, що Російська Православна Церква є знаряддям сучасного безбожного тоталітарного комуністичного совєтського режиму, а вістря її зовнішньої політики є звернене головним чином проти згаданих Українських Церков, які існують і розвиваються у вільному світі.

МОЛОДЬ ПРИ КОРИСНІЙ ПРАЦІ

(З нагоди „Добродійного Концерту" учнів УМІ)

По традиції наші ювілейні дати відзначуються шумними імпрезами, з'їздами і бенкетами для підкреслення існування і важливости даної установи чи організації.

У 20-річчя існування Українського Музичного Інституту в Америці, учителі його Відділів: Нюарку, Ірвінґтону і Пассейку включаються у святкування ювілею „Добродійним Концертом" учнів УМІ.

Цього роду добродійний концерт перший в історії нашого УМІ виїмковий гуманною ідеєю. Ціль його подвійна. В першу чергу, це придбання фондів на покриття великих коштів (20 000 дол.) складної і рідкісної операції пересадження нирки батькові учениці УМІ. Другою, не менш важливою метою цього концерту, є впровадити молодь у корисну громадську працю.

Будучи вже чотири роки безпосереднім свідком безвихідної ситуації хворого, хочемо тепер, в три місяці після успішної операції, допомогти йому по нашій змозі від місцевої української громади й цим піддержати морально. Рідня хворого, який є ветераном корейської війни, добивається всякими дорогами допомоги від держави, але через втрату т. зв. „сервіс конектед", — така поміч „зависла в повітрі".

Ми знали, що багато наших людей, з правдивим зрозумінням християнської любови для другого, щиро відгукнеться, коли звернутися до них з проханням за пожертвою безпосередньо, тому вирішили зорганізувати перепродаж тридолярових квитків „Добродійного Концерту" по українських домах. Нею займаються тепер учні УМІ під опікою батьків, учителів та відданих працівників УККА.

Ми свідомі, що навіть цього роду акцією зберемо відносно малу суму грошей, яка все ж таки зможе покрити хоча б кошти ліків хворого. Зворушливими є одначе випадки, що люди, з якими ми не сконтактувались, довідавшись про цю акцію, самі пересилають на часто більшу суму, як три доляри.

Наша добра воля включати себе в потребі громадського життя не проявляється вперше, вона тільки тут більш наочна. Коли хтось ближче цікавився нашою працею над музичним вихованням нашої дітвори й молоді, знає, що дохід з кожної майже місцевої нашої імпрези ми призначували на різні добродійні цілі нашої громади, а саме: для української катол. церкви св. І. Хрестителя в Нюарку, на шкільну українську бібліотеку, для Народного Дому в Ірвінґтоні, Суспільної Опіки СУА, а дальше на стипендійний фонд ім. Р. Савицького, на видання „Народних Мелодій" музиколога д-ра Зиновія Лиська, чи на будову пам'ятників наших незабутніх покійних педагогів і композиторів УМІ. Доходи, головно з дитячих маскарад в Нюарку, помогли нам закупити концертовий фортепіяно марки „Штайнвей", вартости 4750 дол., з якого користають тепер всі організації, що уряджують свої імпрези в Народному Домі. Т. зв. учнівські виступи, з яких дохід повинен іти на наші потреби, мають останньо вільний вступ.

Отже, цей „Добродійний Концерт" не робимо ми наглo для якоїсь нашої шумної і дешевої реклями.

Для нас учителів є найважливішим те, щоб збирання грошей по домах в ім'я якоїсь корисної ідеї є дуже добрим виховним моментом для наших дітей і молоді, бо воно спонукує їх якраз тут в Америці забути про себе, а думати й потрудитись для когось другого. Воно має їм дати посмак громадської праці в майбутньому, яка вимагає використати свій хист і знання для загальної справи. Не хочемо, щоб ці наші, головно талановиті учні, замкнулись колись у касту Богом і людьми вибраних артистів з великими претенсіями належної їм уваги й слави, а хочемо виховати їх на корисних одиниць з почуттям приналежности і служби громаді.

Від теперішньої безпосередньої їх зустрічі зі старшим громадянством, буде залежати у немалій мірі, чи виховаємо їх на таких, на яких бажаємо.

Часом погірдливою відмовою можна тепер в їх очах продати за три доляри весь авторитет людини, який ледве чи можна буде опісля в них відкупити. Один невідповідний жест, одне різке слово може зразити їх і відкинути від себе раз назавжди, зруйнувати все те, що ми намагаємось тепер збудувати.

Чи мусіли б ми сьогодні ходити по українських домах, підприємствах, забавах, імпрезах, а не раз і барах, та просити закупити тридоляровий квиток концерту в додатку на добродійну ціль, коли б серед нашого громадянства було більш зацікавлення, як наша молодь проґресує в пізнанні саме клясичної музики? В загальному ця музика на жаль у нас ще все „незрозуміла, важка й нудна" та повна нераз іґнораційної настанови.

Одначе, щоб включитися нам українцям, головно тут на еміґрації, у світову музичну культуру, треба скласти нелегкий іспит з того, що ми досягли на полі вищого, плеканого мистецтва. Навчанням якраз клясичної музики хочемо нашу працьовиту молодь пропхати крізь вузько відкриті двері вартісних американських музичних кругів, організацій і вищих фахових шкіл, пропаґуючи при цьому вартісні українські музичні твори, нашу українську музичну культуру.

Вертаючись до провідної ідеї „Добродійного Концерту", могли б ми нашою музикою помогти не одному хворому, не одній загальній потребі в майбутньому.

Надіємось, що ця імпреза, крім матеріяльної підтримки хворому, дасть — моральну молодим виконавцям програми, особливо від тих людей, що прийдуть щиро нашим добрим намірам і зусиллям на зустріч.

Галя Клим

У ВАШИНГТОНІ ВІДБУЛАСЯ ДЕМОНСТРАЦІЯ...

(Закінчення з 1-ої стор.)

громади з Чикаґо. У демонстрації взяла участь також група православної молоді, виявляючи цим свою солідарність в обороні життєвих інтересів українського народу. Близько двадцять студенток і студентів роздавали упродовж цілої демонстрації летючки прохожим і проїжджаючим, з'ясовуючи ціль демонстрації. За чотири години роздано тисячі летючок й іншої літератури, враховуючи незвичайно живий рух на перехресті вулиць, де приміщується Апостольська делеґатура. Демонструючим сприяв факт, що якраз в тому місці автомобільний рух припинявся або й часто зупинявся і можна було передати літературу,яку проїжджаючі радо брали, а той зумисне зупинялися, щоб дістати інформацію про те, що властиво діється. Розміщені на рогах вулиць великі полотна з написами, рисунками і портретами кардинала Иосифа Сліпого притягали увагу і теж виразно говорили про мету і характер демонстрації.

Біля другої години демонстранти згуртувалися перед входом до будинку і при цій нагоді керівник протестаційної акції д-р М. Навроцький та ред. В. Пасічняк у коротких промовах з'ясували вимоги Товариства за Патріярхальний Устрій, закликаючи дати повну підтримку владикам УКЦеркви у їхніх стараннях за український католицький патріярхат. Одночасно вони видвигнули вимогу до митрополита Максима Германюка, щоб він роз'язав єпископську конференцію і зрезиґнував з її головства і щоб фактичне керівництво справами УКЦеркви було в руках Синоду під проводом Верховного Архиєпископа Иосифа Сліпого.

На закінчення демонстрації перед будинком Делеґатури був відправлений молебен. За оригінальним пляном демонстрація мала тривати до години 7-ої вечера, але з уваги на те, що вже біля год. 3:30 почав падати дощ, демонстрацію закінчено багато раніше.

Безпосереднім стимулом для демонстрації був лист державного секретаря Ватикану кардинала Війо із повторенням неґативного ставлення Ватикану до патріярхального завершення УКЦеркви та її Архиєпископської конституції. Згідно з заявою кардинала Війо, яку він зробив від імені Папи Павла VI, УКЦерква не має права на таку окрему конституцію, а також не має права на те, щоб мати окремий уряд, який був би посередньою ланкою між Папою і єпископами.

Напередодні демонстрації щоденник "Washington Post" опублікував на цю тему довшу статтю п.н. „Ватикан відкидає просьбу українців", в якій досить ґрунтовно з'ясовані окремі аспекти політики Ватикану щодо УКЦеркви. Досі, однак, в справі листа кардинала Війо єпископи УКЦеркви ще не зайняли становища і це було також і причиною нарікань демонструючих, як підкреслено в пресовому повідомленні комітету, який орґанізував демонстрацію. Місцеві американські газети у своїх недільних виданнях подали ширші звідомлення про цю демонстрацію та її причини і цілі.

Український Клюб здобув перше місце

(Закінчення з 1-ої стор.)

ни клюбу пояснювали американським гостям українську культуру та відповідали на їх численні запити про Україну. Ціле пополудне кімната українського клюбу була заповнена американцями, які дуже сподобали собі українську виставку, а особливо українські писанки. Комітет суддів, які переглядали витуп кожного студентського клюбу та організації в Ла Салл Коледжі, вирішив, що перше місце за найкращий виступ у відділі „Ліберал Артс" належиться Українському Студентському Клюбові.

Український Студентський Клюб в Ла Салл Коледжі почав існувати щойно в минулому шкільному році, тому, що перед тим не було досить українських студентів в коледжі. Першим головою клюбу був Роман Мірчук, а теперішній голова є Богдан М. Наконечний, Клюб начисляє двадцять членів. Одначе, за цей один рік студенти проявили багато активности. В минулому році також зорганізували гарну українську виставку, дали кілька студентських забав та масово збирали на весні підписи американських студентів та професорів на петиціях до през. Ніксона в обороні переслідуваних українців в Україні. Дорадником клюбу є молодий професор Ла Салл Коледжу, д-р Юрій Перфецький.

Концерт для вшанування гетьмана Конашевича-Сагайдачного в Чикаґо

У неділю 3-го грудня ц. р. о год. 5-ій в школі Шопена українська громада в Чикаґо вшанує концертом гетьмана запорізького війська Конашевича Сагайдачного, соборника і творця великих військових чинів та мецената української науки і культури в 350-ліття його смерти.

До спільного виступу на концерті запрошено: юний хор „Ватра" відділу СУМА ім. М. Павлушкова з дівочим хором „Черемшиною" парафії свв. Володимира і Ольги під управою проф. В. Дзуля, хор юнаків „Дніпро" під дир. о. Івана Кротця, ансамбль і хор Бандуристів ОДУМ-а під дир. Анатолія Луппо, струнний ансамбль „Одна сьома" під управою Ростислава Клюковського та танцювальний ансамбль театральної студії парафії свв. Володимира і Ольги під керівництвом Любо Цепинського. Святочне слово виголосить інж. Антін Кушинський, а з декляміціями без і в супроводі бандур виступить студентська молодь.

Учасники програми виконають козацькі пісні, козацькі думи і козацькі танки.

Дохід з концерту призначено на видання монографії Бойківщини та на фінансування нагород українського літературного Фонду ім. І. Франка в Чикаґо. Організаторами концерту є Т-во Бойківщина і Українське Вільне Козацтво, які запрошують українське громадянство Чикаґо і околиці участю в імпрезі віддати шану великому синові України.

А. Антонович

ПОМЕР
СЛ. П. МИХАЙЛО ПАСІКА

Філядельфія. — В неділю 26 листопада ц.р. тут помер на 67-ому році життя сл.п. Михайло Пасіка. Панахида була заповіджена на вівторок 28-ого листопада в похоронному заведенні Бреннана при 858 Норт 22-а вул. у Філядельфії. Похорон відбудеться в середу 29 листопада о од. 8:30 ранку з похоронного заведення до церкви св. о. Миколая при 24-ій вул. і звідти, після Поминального богослуження, на Голівуд Семетері в Юньйон, Н.Дж. Покійний осиротив дочку Надію й зятя Романа Канюку та внука Олега.

ДОПОВНЕННЯ

У статті Меланії Байлової з 15 листопада ц. р. про 20-річчя Українського Музичного Інституту пропущено через помилку три прізвища вчителів, які навесні 1952 р. були активні в Ініціятивному Комітеті, а саме: мґр Рожа Шуль, Леся Вахнянин і Калина Чічка-Андрієнко.

В ЙОРДАНІЇ ВИЯВЛЕНО змову, що мала на цілі вбити короля Гуссейна і наступника престолу князя Гассана, проголосити республіку та створити „палестинську державу". Лівія буцім-то дала на ту ціль 20 мільйонів дол., які переховувались в одному банку, що його директора арештували, разом із високим старшиною, який видав інших спільників змови.

У Ню Йорку відзначили 25-ліття виселення лемків

У неділю 1-го жовтня ц. р. у вщерть виповненій залі школи св. Юра в Ню Йорку відбулася заходами 1-го Відділу Організації Оборони Лемківщини святочна Академія присвячена 25-річним роковинам насильного виселення українців польським комуністичним урядом.

Академію відкрив голова 1-го Відділу ООЛ М. Кавчак. Проф. д-р Григор Лужницький сказав доповідь, в якій зілюстрував трагічне переживання лемків в рр. 1945-47, потерпілих від совєтського і польського урядів.

Дівочий хор „Жайворонки" Осередку СУМА в Ню Йорку під керівництвом Романа Степаняка при фортепіяновому супроводі Ол. Берника відспівав кілька пісень. Мистець Йосип Гірняк відчитав вірш „Пісню Ізгоя", Ігоря Антонича. Оперові співаки Ганна Шерей і Лев Рейнарович відспівали кілька пісень при фортепіяновому супроводі Ол. Берника. Роман Левицький в супроводі бандури відспівав лемківські народні пісні. Мирон Мицьо, кол. старшина УПА відчитав спогад про насильне виселення, як наочний свідок і борець за права українського народу. Петро Гарайда відчитав резолюції, з домаганнями до урядів СССР і Польщі запестати нищити наші церкви і культурні надбання нашого народу і повернути виселених на прадідівську землю. Присявні прийняли резолюції через аклямацію.

Отець д-р Гавліч і отці з парафії св. Юра відслужили Службу Божу і панахиду, та заохочували до участі в Академії. Представники Українських установ і організацій та українське громадянство взяли участь в Академії і присутністю засвідчили, що їм не є байдужа доля українців Лемківщини, Полісся і Підляшша, які твердо й далі обстоюють і боронять національні і церковні права, які їм насильно відібрано.

Академію закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

П. Г.

Із життя СУА в Твин Ситі, Мінн.

Майже кожного року під осінь місцевий 16-ий Відділ Союзу Українок Америки під проводом голови мґр Мирослави Петришак, старається оживити ряди членства. Цим разом це був, здебільша, показ малюнків ноші. Таких малюнків було 46, краєвидів 4 та дуже багато різноманітного декоративного та ужиткового вишивання. Були: різьби, кераміка, емалії, ткацькі вироби, писанки, декоративні речі на ялинку, крайки, ґердан, сопілка, касети, альбоми, космацький ліжник, обруси, скатерті тощо. Оглядаю, любуюся і відійти не можу. „А то ви певно вмісте вишивати, що так приглядаєтеся?" — питає мене одна пані. „О, ні, я тільки люблю оглядати" — відповідаю. Образи на виставку виконав проф. Петришак Тадей. Це природник і біолог у тутешньому університеті, але малярство це його улюбмена стихія. І цього разу він, починаючи від апостола Андрія на Київських горах дає цілий почет володарок і володарів протягом нашої історії. Замітне у маляря зацікавлення ношею, питомою тим часам. Він показує мені кілька листівок видання СУА, маленьку брошурку про строї Л. Полтави, бачу досить грубу книжку п. з. „Вбрання" сов. видання. Давня історія України Бантиш-Каменського мала цікавий додаток з ілюстраціями строїв. Відколи наші люди відвідують Україну то багато дечого оповідають. Питаю одну туристку, що приїхала з України про її враження. Вона розказує, що село держиться міцно, але не місто. На її думку треба їздити в Україну, бо це нас об'єднує. Вона їздила зі своїм малим синком. Коли вони пішли на Володимирську гірку, то синок сказав: „Мамо, яка та Україна гарна!" І ця жінка певна, що оте враження залишиться в нього — назавжди. Вона каже, що коли відмежуємося від України, то скоріше згубимося. А відтак оповідає, що люди в Україні дають собі раду. Будують нові хати, торгують, міняють... Тяжче старим і самітнім... Говорять найрадше про родинні справи.

Оглядаю далі виставку. Дістаю ще додаткові інформації від пань: Бенцаль - Карп'як, Процай, Тисовської, Давидович. У п-і Бенцаль бачу статуетку Т. Шевченка, роботи бл. п. Павлося. Подобаються мені соняшники, емалія Шонка - Русича, а макітра п-і Ґеруляк, аж вабить, щоб втерти мак до куті. Деякі пані пробують заниматися керамікою і мають успіх. Це пані Тисовська, Давидович і інші. Пані Процай показує мені комплект фігурок, які представляють Гоголів „Сорочинський ярмарок". Ще оглядаю історичні постаті, Ярослава Мудрого, Богдана Хмельницького. Вони майже фантазійно відмолоджені, бадьорі.

Людею багато, оглядають, радіють, гомонять, або таки відходять до столів підкріпитися.

Успіх виставки — це замітна подія в житті нашої громади. Багато молоді і дітей оглянуло виставку.

У днях 25 і 26-го листопада ц. р. відбудеться виставка книжки ОПЛДМ.

Пакуляк Василь
Прес реф. УККА, відділ на Міннесоту

Костюмівка „Лісових Чортів" у Ню Йорку

У суботу, 4-го листопада ц. р. тут відбулася костюмівка „Лісових Чортів" — приємна для молодших і старших товариська подія. Велика заля Народного Дому з двома прилеглими залями, прибрана оригінально червоно-чорними полотнами — виповнилась укостюмованими пластунами і гістьми. Із гостей були курені старших пластунок „Спартанки" й „Шостикрилі". Ці останні відбували саме в суботу в Народному Домі курінну раду й запрошені були в пластових одностроях.

Центром імпрези була цим разом, ілюстрована дотепними костюмами, відома байка І. Франка про діда, бабу і ріпку, запрезентована — наратором Іринеєм Гарасимяком з Гартфорду. Глядачі і місцеве жюрі „Костюмівки" захоплено сприймали вдалу новість. Присутні виявили велику зацікавленість дальшою точкою — вмаршом укостюмованих пластунів і проголошенням висліду нагород. Першу нагороду дістав костюм „Вазонок і підливачка" (п-во Петро і Людмила Дармограй); вони скористають з дарового лещатарського вікенду. „Поштова скринька і лист" (п-во Данило і Наталка Гусяки) одержали другу нагороду — вечеру у люксусовому ресторані, з котрого можуть оглядати нічну панораму Ню Йорку. Третя нагорода припала костюмам „Перо)Ігор Микита) і Чорнильниця" (Оленка Ганушевська) — квитки до театру. Жюрі рішило спеціяльно вирізнити костюм „Ляльки" п-ва Олеся і Тамари Пеленських. Крім укостюмованих пар було ще багато гарних і дотепних костюмів поодиноких учасників забави, а головно учасників вищезгаданої байки. Їх нагородило жюрі дотепними несподіванками.

Новістю імпрези було висвітлення прозірок з минулих Костюмівок і Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі 1972 року. Цими прозірками була освітлювана одна стіна в притемненому буфеті протягом цілої забави. Танцюристи і глядачі — ті, що відпочивали мали додатков розвагу, та ще одну тем до розмов і завваг.

Спеціяльно треба відз[illegible]чити оркестру і „Темпо" керівництвом пл. сен. Іри[illegible] Коваля, яка сама акти[illegible] включилася в хід „Кост[illegible]вки". Музиканти вдягн[illegible] костюми виконали од[illegible] точок та причинилис[illegible] до ще кращого форм[illegible] настроїв імпрези.

А М

Звіт-заклик з акції „Діти-Дітям" за 1971-72 р.р.

Прибутки зі збірок: І-ий Відділ—Ню Йорк $1,097.98, 6-ий Відділ — Асторія 208.88, 7-ий Відд. — Ню Йорк 251.00, Пласт 97.35, Отці Католицької Церкви 305.10, 4-ий відділ — Бруклин 25.00, СУМ 128.09, На поточному рахунку в банку 374.34.

Разом: — $2487.74.

Видатки: Німеччина УМСХ, Мюнхен $ 750.00, Австрія УМСХ 300.00, Італія УДК 150.00, Бельґія, будинок для старших 145, Австрія, Рідна Школа 20.00, Франція, четвер. школа 60.00, Еспанія, сироті 40.00, Німеччина, САЖО 50.00, Англія, п-і М. Ігнат 35.00, Швайцарія, п. Гардец. 20.00, Мюнхен, Рідна Школа 150.00, Німеччина, безпосередня допомога 100.00, Арґентина, студентам 20.00, Книжки до Німеччини, Австрії, Арґентини 100.00, Польща, Рідна Школа 52.50, Пакунки в Україну, Арґентину, Польщу 81.50, Канцел. витрати 35.01, Організаціям 115.00, На поточному рахунку в банку 263.73.

Разом: — 2487.74

Подаючи касовий звіт зі збіркової акції „Діти - Дітям", за рр. 1971 - 72, Американська Українська Жіноча Допомогова Організація дякує всім жертводавцям і збірщикам, які протягом 20-ти річного існування нашої організації співпрацювали з нами.

Приходять до нас листи з подяками й ми бачимо, що наша праця приносить не лише невелику матеріяльну, але й велику моральну підтримку людям,, які живуть в значно гірших умовах, ніж ми в ЗСА. На жаль, часи ще настільки не змінилися, щоб ця допомога стала непотрібною, тому просимо й надалі не позбавити нас своєї підтримки. Обдаровуючи своїх дітей різдвяними дарунками, нагадайте їм, що є їхні брати і сестри в Европі, які без їхньої пожертви не дістануть різдвяного дарунка.

Ділимося сумною вісткою з нашою громадою, що Каса СХС в Мюнхені майже порожня і без нашої допомоги не зможе обдарувати різдвяним дарунком старших людей в старечих будинках і хворих у шпиталях, як це робилося минулими роками. Тому просимо складати свої пожертви на збіркові листи наших збірщиків, в склепах „АРКА" і „Сурма", а також в „Самопомочі".

За Управу УЖДО:
О. Томашівська (голова)
А. Давиденко (секретар)

Знайдено рештки пралюдини, яка жила понад два з половиною мільйонів років тому

Англія. — Впродовж чотирьох років англійський науковець - антрополог Ричард Лікі провадив розкопи в Африці, у Кенії. Працюючи директором національного музею в Нейробі, проф. Р. Лікі все повертався на берег Рудольфського озера, і врешті - решт його зусилля увінчались епохальним відкриттям: експедиція викопала із значної глибини рештки черепа та інших кісток доісторичної пралюдини, яка дуже відрізнялася від сучасної і яка жила, як визначено з допомогою радіоізотопів, понад два з половиною мільйони років дому. Дотепер наука вважала, що пралюдина жила на пляНеті Земля яких півтора мільйони років, так зв. Австролопітек, якого вважали „родоначальником людства". Проф. Р. Лікі на засіданні Зоологічного Товариства у Лондоні показав науковцям свою знахідку та відтворену маску прапервісної людини. Її обличчя дуже відмінне від сучасної, але все таки надбровні дуги в неї не були особливо розвинені. Об'єм черепної коробки в знайденої пралюдини на 300 кубічних сантиметрів більший, чим у Австралопітека, але наполовину менший, чим у сучасної людини. Біля знайдених решток черепа й кістяка лежали примітивні знаряддя, якими той пращур добував собі їжу.

54 РОКИ УКРАЇНСЬКОЇ ЩАДНИЦІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ НА СЛУЖБІ УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ

Ідеї рідної економіки, самозатруднення і самовистачальности були провідною думкою і основою підйому і розвитку нашого економічного життя на рідних землях. Ці самі ідеї рідної економіки і постійних змагань до невпинного росту й утривалення економічної сили української спільноти є дуже актуальні також у наших теперішніх обставинах еміґрації і повинні, також тут у нашому житті поза межами України, стати основною напрямною кожного свідомого українця індивідуально й всієї громади в цілості. Бож, ідучи впарі з ідейно-духовими рушійними мотивами нашого національного життя, сильна власна економічна спроможність у к р аїнської громади є найкращою підставою і запорукою успіхів у наших змаганнях за краще завтра цілої у к р а їнської спільноти. У наших обставинах життя еміґрації є тим більше важливе, коли вся українська національна, суспільна, виховна, допомогова, культурна, політична й церковна праця і всі її успіхи чи невдачі є виключно й всеціло побудовані на жертвенності нашої громади, а не на фінансуванні з державних фондів, як це повинно бути й нормально буває у народів, що їхнє життя проходить у рамцях і формі власної держави. У нас, кожна дія, кожна ідея, що вимагає фінансового підложжя до переведення її в чин, отримує його не від кого іншого, а від нас самих, від поодиноких громадян індивідуально, від українських професіоналістів, і від українських економічно - фінансових установ, від української громади в спільному в цілому маштабі.

І на цьому відтинку ми можемо без пересади і не голословно гучними словами тільки, а переконливою мовою фактів ствердити, що ми осягнули й виказали свою економічну н е з а лежність, свою економічну силу й зрілість скеровувати наші економічно - фінансові ресурси, і то добровільно та ідейно, — на розбудову всенаціонального добра цілої української спільноти на рівні державних народів. Найкращим доказом цього, є хоч би для прикладу, сфінансування українською громадою таких великих задумів і чинів як побудова пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, Вінніпеґу та Арґентині, будова Собору св. Софії і Українського Католицького Університету в Римі, забезпечення Фонду Церкви в потребі та все інше фінансове підложжя цілої дії Українських Церков, створення грошової бази Катедрам Українознавства при Гарвардському університеті, У к р а їнському Вільному Університетові, Енциклопедії Українознавства, усім діючим школам українознавства, молодечим організаціям і її виховним таборам і оселям, забезпечення потрібними фондами дії СКВУ, УККА, КУК, та політично - визвольної акції і т. д. Це лише декілька прикладів на доказ того, що ціле наше національне життя спирається тільки на фінансуванні нами самими, виключно українською спільнотою, а не ким іншим.

Але, наші дотеперішні осяги та завдання на тому полі не завершені. Те, що українська спільнота на еміґрації осягнула дотепер, є тільки частиною того, що ми могли б і, що нам треба довершити в ході наших всенаціональних змагань і цілей. А передумовою до того є сильна економічно - фінансова база. Тому то й треба нам усім невпинно змагати до того, щоб економічна сила української спільноти постійно росла. Тим то й треба реєструвати всі прояви економічного росту української громади чи то поодиноких наших підприємців і фінансових установ — не для хвальби чи реклями, (цього нам непотрібно в такій мірі, як американським підприємствам), а для свідомости нашого стану як мірила економічної спроможности української спільноти у здійснюванні поставлених великих ідей і задумів, як контролюючого чинника в проєктуванні і можливості реалізації загально - н а ц іональних плянів і завдань.

Тому то, у цій статті хочу на марґінесі 54-их Загальних Зборів цієї першої на терені ЗСА української щаднично - позичкової установи, — Української Щадниці у Філядельфії, підкреслити її безперервний ріст і розвиток у добрім сповнюванні обов'язку на службі українській спільноті на протязі 54-ох років.

Заснування Української Щадниці в 1918 р. у Філядельфії збігається і було тісно пов'язане з відбудовою української державности на рідних землях у 1918-их роках. Власне головною спонукою малого гурта її організаторів - українців в Америці було створити фінансову установу для господарської співпраці і нав'язання фінансових зв'азків з молодою Українською Державою. Коли одначе події, що заіснували в Україні і її окупація ворожими займанцями, унеможливили є п о внення тих великих початкових задумів, тоді діяльність Української Щадниці пішла по лінії фінансово - економічної обслуги своїх членів в Америці та в користь цілої української громади в ЗСА взагалі, що зокрема дуже яскраво проявилося після закінчення другої світової війни в економічній допомозі новій українській еміграції.

До часу господарської кризи в ЗСА у 1930-их роках Щадниця досягнула була оборотового фонду коло мільйона долярів. Одначе, під час цієї жахливої господарської депресії в ЗСА в 1929-1934 рр., коли то багато американских фінансово-економічних спілок і банків заломлювались, Українська Щадниця у Філядельфії, хоч і її активи змаліли до мінімум, все таки щасливо встоялась, завдяки тільки щирій і національно - свідомій відданості і допомозі кільканадцяти своїх ідейних членів, які своїми грошовими вкладами з повним довір'ям до своєї установи помогли

Екзекутива і працівники Української Щадниці у Філядельфії: У першому ряді сидять, зліва: Звенислава Романів, — асист. секр. скарб., дир. Іван Поритко — секретар-скарбник, д-р Володимир Галан — президент, Роман Карбівник — асист. секр.-скарб., і працівничка Іванна Білик. Стоять у другому ряді, зліва: працівнички — Раїса Євтушенко, Оля Букагук, Ріта Гудзінська і Віра Білинська. Посередині в другому ряді — автор статті мґр Олександер Луцький. На знімці немає членів Екзекутиви: заст. президента Івана Тритяка й Григорія Лесюка і правного дорадника Томи Дармопрая.

зберегти Щадницю від ліквідації та допомогли перетривати кризу й затримати установу до приїзду нової еміґрації. Після включення до неї українців з нової еміґрації Українська Щадниця у Філядельфії скоро оживилась і на протязі останніх 15 років розрослась у мільйонову українську банкову установу під проводом Дирекції, яку від 15 років постійно очолює її президент, один з найбільш заслужених громадських діячів - сеньйорів на терені ЗСА — д-р Володимир Галан.

Про постійний здоровий розвиток і економічний ріст Української Щадниці свідчать найкращі свідки, факти - цифри. Коли в 1940 р. Щадниця мала оборотового майна всього 46.006 дол., то в 1950 р. осягнула вже 152.500 дол. майна при 170 вкладчиках. Від того часу позначався все більший ріст Щадниці. Через 10 років, у 1960 р. кількість щадничих вкладчиків зросла до 2,400 осіб, а майно перейшло суму двох мільйонів долярів. За других десять років, у 1970 р. капітал Щадниці зріс до суми дев'ять і пів мільйона дол., а в цьому звітовому 1972 р. число членів збільшилось до 4,500 осіб, а майно до кругло дванадцять мільйонів долярів. Зріст майна за останній рік виносив імпозантну суму півтори мільйона долярів.

У звітах Дирекції під час 54-их Загальних Зборів Української Щадниці у Філядельфії, що відбулися 24 жовтня 1972 р., її президент д-р Володимир Галан та секретар-скарбник дир. Іван Поритко підкреслювали, що цей звітовий рік, що замикається господарським роком на день 30-го вересня 1972 р., був найкращим роком у розвитку Щадниці під кожним оглядом за ввесь час її існування. І так, окрім зросту членів до 4,500 осіб і майна до 12 мільйонів дол., також зросли ощадності членів до біля одинадцять мільйонів дол. (всі ощадності є забезпечені державними ґарантіями до висоти 20.000 дол. від кожної особи), а загальна сума уділених довгореченцевих гіпотечних позичок-„морґеджів", що їх Щадниця дає на закупівлю чи будову домів, осель, церков, фарм, підприємств, на університетські студії тощо, — перейшла вісім мільйонів шістсот тисяч долярів навіть при дуже консервативно-обережній позичковій політиці Щадниці, яка не допустила до рисковних страт Щадниці. Із загальних приходів за звітовий 1972 р. у сумі понад 687 тисяч дол., після відносно дуже низьких адміністраційних видатків, що виносили всього 1.1 відс. у відношенні до активів, та після відложення потрібної суми до резервових фондів, виплачено членам дивіденду у висоті 5,5 і пів до 6 відс. на загальну суму близько 504 тисячі долярів, що також є найвищою виплаченою сумою дивіденд за всі попередні роки. Пересічна сума грошових оборотів виносила одного мільйона долярів кожного місяця. А коли додатково врахувати, що Щадниця видала у звітовому році для обслуги тільки й вигоди членів також самих грошових переказів у дрібних сумах поодиноких переказів на нижче сто дол. на загальну суму біля шістсот тисяч долярів (на чому Щадниця не має жадного заробітку — це виключно чемностева обслуга членів), то це не абияка праця, яку виконувало десять постійних та три доривочних працівників Щадниці. Грошові перекази Української Щадниці гонорують усі банки в ЗСА та цілому світі, що й очевидно також несе добре ім'я української вірогідної економічної установи у широкі фінансові круги Америки й заокеанських континтентів. Українська Щадниця у Філядельфії є також єдиною українською фінансовою установою в ЗСА, що має право видавати та інкасувати Державні Бонди, яких у звітовому році продано на суму понад 36 тисяч долярів.

Позиками У к р а їнскої Щадниці користувалось в минулому понад три тисячі осіб, що допомогло їм загосподаритись, купувати чи будувати власні доми й творити свої варстати праці. З гіпотечних позик Щадниці користали також і наші церкви. Українська Щадниця є ввесь час активна в житті української громади, допомагаючи передусім харитативній та виховно - культурній діяльності (ЗУАДК, церкви, школи українознавства, університети, молодечі організації, поширення українського спорту тощо). Дотації Щадниці на ці харитативно-національні цілі українським організаціям виносили за останніх п'ять років біля 38 тисяч долярів.

У 1959 р. Українська Щадниця купила в північній дільниці Філядельфії поверховий будинок при 1321 В. Линдлей, а в 1970 р. докупила зараз рядом другий будинок, в яких після ґрунтовної перебудови містяться тепер головні бюра Щадниці, елеґантні з модерним влаштуванням на взір американських фінансових установ. Це також причинилось до кращого розвою її діяльности. Для обслуги членів у середині й на півдні міста Щадниця вдержує філію в тій околиці з обмеженими годинами праці.

При тому зокрема заслуговує підкреслити прислугу, яку зробила Українська Щадниця у Філядельфії не лише своїм членам, але й професіоналістам і підприємцям та взагалі цілому громадянству Філядельфії, видаючи в травні 1972 р. свій „Адресар - Інформатор", в якому є поміщені адреси майже всіх українських професіоналістів і підприємців, церков, шкіл та установ з постійним осідком у Філядельфії, за виїмком тих, що не зголосились до адресара мимо висланих письм та закликів в пресі й радіо. Цей адресар може помогти багатьом нашим громадянам, професіоналістам та підприємцям себе взаємно віднайти у кожній потребі, а надусе, щоб, користуючись ним практично, здійснювати глибокий зміст старого, а такого все актуального й живучого для нас клича: „Свій до свого!", який, так як на рідних землях, так і тут в обставинах нового поселення повинен стати основною напрямною кожного свідомого українця.

З-поміж трьох українських кредитових установ у Філядельфії Українська Щадниця є найбільшою фінансово - кредитовою установою у системі державних т. зв. „федеральних установ", яка дає довгореченцеві гіпотечні позики. Усі ті установи не перешкоджують собі взаємно у праці, а радше доповнюють себе. Тим то й президент Щадниці д-р Володимир Галан у плянах на майбутнє накреслив можливість і потребу тіснішої співпраці усіх трьох українських кредитових установ, а також і українських забезпеченевих союзів, головно на відтинку отримування в разі потреби більших фондів на гіпотечні „морґеджові" кредити, які є реґульовані й обмежувані державою в залежності від економічного стану країни з наміром поборювати інфляційні тенденції загальної економіки в ЗСА, як також потребу координації дії в ділянці фінансування більших фінансових трансакцій і соціяльної опіки та поради людям старшого віку.

Після дискусії та уділення абсолюторії за діяльність у звітовому році, Загальні Збори перевибрали Дирекцію Української Щадниці в тому самому складі під проводом д-ра В. Галана на наступний рік.

Загал членства, переконавшись про корисну працю Щадниці, співпрацює з нею з повним довір'ям і саме цьому Українська Щадниця у Філядельфії завдячує свій успішний розвиток і постійний ріст з року на рік.

Олександер Луцький

Дім Української Щадниці у Філядельфії з головними бюрами при 1321-23 В. Линдлей. Фірмовий напис голосно підкреслює українськість цієї установи серед американських підприємств.

Відзначення 20-ліття філії ОДУМ-у в Міннесоті

21-го жовтня ц. р. Філія ОДУМ-у Міннесоти величаво відзначила 20-річчя свого існування в авдиторії української православної церкви св. Михаїла в Міннеаполісі.

На запрошення філії у цій імпрезі взяли участь: голова Центрального Комітету ОДУМ-му д-р Юрій Криволап з дружиною, голова Головної Управи ОДУМ-у ЗСА Олексій Пошиваник з дружиною та один з засновників філії і її перший голова Микола Швець. Прибула також делеґація від філії ОДУМ-му Чикаґо, очолена В. Скибою, а від усіх братніх одумівських філій ЗСА і Канади надійшли письмові привітання. Усні привітання складено від чисельних місцевих молодечих і громадських організацій.

Залю авдиторії удекорували одумівці і топівці, як також і друзі ОДУМ-у. На бічних стінах залі висіли малюнки різнобарвних квітів, виконанні студенткою Світляною Мороз. Посередині цих малюнків, оточені гірляндами прекрасних квітів, приятелька ОДУМ-у Ніна Булавицька, вписала чітким графічним шрифтом слова відомих українських письменників і поетів-борців за кращу долю українського народу.

Оформлення сцени проєктував відомий мистець Олекса Булавицький, а виконання цього проєкту припало його синові Василеві Булавицькому. І так сцену прикрашував портрет першого ініціятора і надхненника ОДУМ-у Івана Багряного, виконання О. Булавицького. Біля портрету зліва — прапор філії та великі жовтосині літери „20-ліття ОДУМ-у", а далі на довгому листі паперу — марш української молоді „Ми об'їхали землю навколо" авторства І. Багряного, виконання мистця Олександра Канюки.

Виставлено теж історію філії ОДУМ-у Міннесоти в фотографіях, сотні яких були відповідно, згідно з роками, скомплектовано Лесею Рябокінь, як також і показано багаті колекції рослин, які зібрано юними одумівцями під керівництвом Володимира Вовка під час літнього таборування.

Молитвою, прочитаною о. Миколою Антохієм почалася офіційна частина.

Голова філії ОДУМ-у Міннесоти Віктор Вовк, відкривши свято коротким провітанням численних присутніх, передав його ведення голові святкового комітету та довголітньому членові ОДУМ-у, а тепер ТОП-у Леонідові Рябоконеві, під проводом якого, з переплетеними дотепами та частими жартами, свято відбувалося у веселій і легкій атмосфері.

Промову про ОДУМ в Міннесоті за перших 15 років від заснування, виголосив Олександер Гуща, член ОДУМ-у від перших років постання філії в цьому стейті. Підкресливши ідейні підстави ОДУМ-у, як демократичного об'єднання української молоді, він пригадав присутнім про головніші події з життя та праці філії в Міннесоті і особливо її вклад в громадське життя української громади в Твин Ситі. Після цього голова філії Віктор Вовк зупинився на висвітленні діяльности філії за останніх 5 років, підкресливши головні напрямні праці та її прогрес і досягнення за цей період. Також підкреслив особливе значення юного ОДУМ-у і висловив вдячність громадянам, які своєю допомогою та увагою допомагали ОДУМ-ові в праці.

Громадянство вщерть заповнило святочну залю. Виступи підготовляв мистецький керівник філії Володимир Вовк.

Виступала капеля бандуристів філії, грали на бандурах інструментальні сольо окремі члени капелі, співала група дівчат філії і виступив вперше недавно зформований об'єднаний чоловічий хор ОДУМ-у і ТОП-у в супроводі капелі.

Бандуристки Галя Гайова і Таня Вовк виконали на бандурах в'язанки українських народних пісень, а Галя Вовк виконала на бандурі американську народну пісню свого власного укладу „Хата сходу сонця".

Група дівчат в складі Галі Гайової, Тані Вовк, Ірени Татарко, Ніни Татарко, Оленки Амброзяк, Лілі Хоролець, Елі Вовк, Наташі Павлової, Галі Вовк і Олі Татарко заспівали кілька українських народних пісень.

Капеля бандуристів філії виступила вперше в нових стилізованих народних строях, які викликали багато похвал та захоплення присутніх. Виконано декілька народних пісень та „Гавот" М. Лисенка. Наприкінці чоловічий хор ТОП-у - ОДУМ-у в супроводі капелі проспівав дві жартівливі народні пісні.

Вечерю для цього бенкету приготувало сестрицтво парафії св. Михаїла.

Забава відбулась під звуки оркестри з Чикаґо під керівництвом Олексія Пошиваника. Ця молода, але багатонадійна оркестра, що грає майже виключно українські танцювальні мелодії, дістала багато подяк і похвал від присутніх.

Святкування 20-ліття ОДУМ-у Міннесоти було беззаперечним успіхом. ОДУМ та ТОП Міннесоти дістали широку підтримку українського громадянства, яке задемонструвало це численною участю. Немає сумніву, що праця ОДУМ-у та виступи мистецьких одиниць філії на місцевих громадських та національних імпрезах значно піднесли престиж і шану до одумівської спільноти. Успіх свята 20-ліття філії ОДУМ-у Міннесоти ще більше підбадьорить одумівців до активної праці.

ал.

ВІДОМИЙ ПРЕДСТАВНИК ПІДПІЛЬНОГО СВІТУ злочинців Мейєр Ланський два роки тому втік із ЗСА, щоб не платити податків та уникнути відповідалности за різні злочини. В Ізраїлі він хотів прийняти горожанство, але його не дістав, натомість недавно був змушений поліцією залишити ту країну. Він облітав кілька південноамериканських країн і ніде не забажали дати йому притулку. Коли ж Ланський врешті-решт прилетів минулого тижня до Маямі, там його відразу заарештували й будуть судити.

НА ПІДСТАВІ МІЖНАРОДНОГО ВИВЧЕННЯ, скільки в якій країні викурюють в середньому щороку цигарок, виявилось, що „рекордсменом" у цьому є Канада. Американець у середньому викурює 3 670 цигарок річно, а канадієць на 80 штук більше. Після них ідуть австралійці, займаючи третє лісце. У Канаді поширений також звичай самому скручувати цигарки. У всіх країнах кількість викурених цигарок помітно не зменшується, а в багатьох навіть зростає.

Пам'яті взірцевого душпастиря

20-го червня ц. р. померла дружина о. Андрія Стасюка, сотрудника української католицької парафії св. Миколая у Боффало, а 19 днів пізніше (9 липня) залишив цей світ і о. Стасюк. Обоє вони вклали багато праці для добра нашої Церкви і народу.

Отець Андрій Стасюк народився 3 вересня 1895 р. в селі Добриводах, Збаразького повіту, в селянській сім'ї. По закінченні народної школи в родинному селі і Збаражі, в 1905 р. склав іспит і був прийнятий до гімназії в Тернополі, яку закінчив іспитом зрілости з відмінним поступом у 1913 році. Вже під час гімназійної науки почув покликання до духовної праці, тому посвятився богословским студіям у духовній семінарії у Львові. Та війна і російська окупація Галичини в 1914 р. перервали студії. У 1918 р. зголосився в ряди Української Галицької Армії, з якою перейшов Збруч і перебув критичні часи в чотирикутнику смерти та хворів на тиф. Повернувшись в 1919 р. до Галичини, продовжував теологічні студії у Львові, які закінчив у 1921 році. Одружившись з Емілією Мурій, абсольвенткою вчительської семінарії у Львові, був цього ж року висвячений єпископом Йосипом Боцяном на священика, і розпочав працю як сотрудник парафії в Тернополі, а опісля катехит народних шкіл, гімназії Рідної Школи і вчительської семінарії і цю працю виконував під час польської та німецької окупацій. У 1944 році воєнні події прогнали його з рідної землі і він з сім'єю виїхав на еміґрацію, спершу до Австрії, а 1947 р. до Німеччини, де перебував у таборі переміщених осіб (ДП) у Карльсфельді, а потім у Вернер - касерне в Мюнхені, працюючи як сотрудник української католицької парафії в Мюнхені. Вліті 1950 р. виїхав з сім'єю до ЗСА, до містечка Лянкастеру, де допомагав місцевому парохові о. Й. Чайковському, а опісля переселився до Боффало, де працював як сотрудник парафії св. Миколя і вчив релігії в цілоденній парафіяльній школі та Школі Українознавства. Сповняв свої обов'язки майже до останнього дня свого життя, не зважаючи на недугу.

З чотирьох синів п-ва Стасюків, найстарший, Ярослав, попав у Тернополі в большевицьку тюрму в 1941 р., де за ним й слід загинув. Три сини переїхали з батьками до ЗСА.

Отець Андрій був священиком з покликання, тому й свої обов'язки сповняв з посвятою. Нераз зимовою порою, в снігові завії, спішив пішком у церкву чи школу, не зважаючи на хворобу ніг. У церковних проповідях нав'язував до п р и кладного життя наших вірних у Батьківщині, до їхньої побожности та відданости своїй Церкві, та закликав зберігати ті цінності також і на чужині.

Завжди в його душпастирській праці допомагала йому дружина пок. Емілія, довголітня голова Марійської Дружини в Тернополі, членкиня Союзу Українок в Тернополі, а згодом у Боффало, де вклала багато праці як секретарка, і голова 49-го Відділу.

Вони обоє відійшли з цього світу майже одночасно, щоб не розставатися і в посмертному житті.

О. З.

Одна з одержимих

(Замість квітів на могилу Теклі Єзуско)

13 червня ц. р. в Сейнт Луїсі, Мизурі померла Текля Єзуско і в цій же місцевості її поховано. Але не кожному з нас дано зараховувати й себе в подвижники такої вірности до рідного народу, яка була в Покійної. Невже— після нашого перебування поза Україною—ми живемо й болієм ї її недолею та горимо бажанням працею і пожертвою допомогти їй, так же само, як ми боліли-горіли прощаючися з нею?...

Коли ми приїхали в країни нового поселення, ми ділили еміґрантів на старих і нових, чи свіжих. Ми, очевидно, рахувалися свіжими.

Як виглядає та наша „свіжість" тепер?

Про Теклю Єзуско необізнаний з датою її приїзду в цю країну випадковий спостерігач сказав би був, що вона тільки-но приїхала з України. Тим часом, за датою її приїзду з рідних Добрян, на Стрийщині, де вона народилася 18-го січня 189[illegible] року, треба карткувати в календарях назад аж до року 1909! За ввесь той час аж до смерти ця шляхетна духом сільська патріціянка не знала перерви в праці для української справи: ні тоді як (1934 р.) помер чоловік Теклі Єзуско, залишаючи вдову з трьома дітьми — ні тоді, як один за другим сипалися нові удари долі на рідний нарід і край.

Уже прикована недугою до смертного одра складала з старечої пенсії гроші, щоб післати Верховному Архиєпископові 500 долярів на церкву св. Софії, в Римі. Яке гарне свідоцтво для дітей Покійної, що вони, після смерти матері, доповнили недоскладану ще нею суму і цих 500 дол. вислали на руки того, якого вона обожнювала.

Щойно під час недуги Теклі, з дому Дубицька, Єзуско мала змогу пройти етап - за - етапом своє неспокійне в цій спокійній країні життя:... Як виступала молодою дівчиною — завжди в провідних ролях — на сцені рідного села... як, на 19-му році життя, виеміґрувала до Америки, відразу включаючися в культурно-освітнє життя, місцевої української громади, зокрема, в працю на сцені... Як у різні часи на різні потреби збирала фонди, сама щедро жертвуючи, й тягнучи своїх посестер до жертов і збіркових акцій: коляди, „писанки" й інші збірки грошей та одягів, посилки пакетів КАРЕ — до краю, до европейських скитальських центрів, для недужих, для повстанців і їхніх родин, на фонд „Мати й Дитина", на „Фонд 500", на акцію УККА в справі України і т. п. т. д.... як, для кращого заладнання таких акцій основувала в Ст. Луїсі Жіночий Клюб (потім перемінений на Товариство „Любов" — 373 Відділ УНСоюзу) і 32-ий Відділ Союзу Українок Америки, в якому була головою... як раділа, коли відпливали зібрані нею та її співробітницями поважні грошові суми й посилки. Знавці ст. луїських відносин кажуть, що постійний відплив грошей з того міста на українські цілі в краю й діяспорі в чималій мірі остудив відносини між місцевим жіноцтвом і сл. п. Теклею Єзуско, а, навіть був причиною завмертя 32-го Відділу СУА...

Щойно, захворівши вона могла багато читати. І може, читаючи „Одержиму", улюбленої Лесі Українки, сконфронтувала цю п'єсу з п'єсою власного життя і помітила, що вона — Текля Єзуско — на свій лад... теж одержима: одержима, опанована ідеєю праці. Може щойно тепер її подруги - співробітниці відплив грошей із Ст. Луїсу на українські цілі - потребя зарахують Покійній не в її недобір — тільки в найвищий кредит. Коли ж до того реактивують 32-ий Відділ СУА, який вів таку благословенну виховну, організаційну та пропаґандивну працю, та назвуть її ім'ям Теклі Єзуско — то це буде їм на славу, а Покійній за належну пошану.

О. Гайський

НАГЛА І НЕВІДКЛАДНА СПРАВА — УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ! НА ВСТАНОВЛЕННЯ ТРЬОХ КАТЕДР ПОТРІБНО $1,800,000.00; ДОСІ ВПЛИНУЛО — $1,413,048.00; ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ $386,952.00

Міжнаціональний фестиваль у Гартфорді

Від 16-24-го жовтня ц. р. відбувся в Гартфорді фестиваль національностей під спонзоруванням мейора міста Джорджа Атансона. Цей фестиваль зорганізував Комітет національних груп міста Гартфорду, який нараховує 31 національностей, в якім активну участь бере й українська громада. Сталим представником українців у цім Комітеті є Стефан Чайковський.

У залі найбільшого в Гартфорді департаментового склепу Джі Факс розклали столи-кіоски коло 25 національностей, між якими був кіоск з написом „Україна" з виставкою кераміки, вишивок, різьб, писанок як також зразками українського печива. Обслуговували там пані зодягнені у народні строї.

Під час Фестивалю виступали різні національності. Треба відзначити виступи танцювальних груп СУМА з Гартфорду і „Веселка" з Ню Гейвену та виступи хору „Діброва" і жіночого квартету „Черемшина" з Гартфорду. Атракцією були покази: української ноші, вишивання низинкою та писання писанок.

Все це зорганізував Комітет вибраний із чотирьох жіночих організацій Гартфорду. Відділ ОЖ ПЧСУ, відділів СУА чч. 93 і 106 та Сестрицтва св. Михаїла. Очолювала цей Комітет Софія Радьо (ОЖ ОЧСУ). Члени Комітету: Олександра Крупа, (СУА 93), заступниця голови; Ольга Платош (СУА 93), секретар; Ірена Мельник (ОЖ ОЧСУ) скарбник; Іванна Чернича (СУА 93), зв'язкова; Катерина Гадзевич (СУА 93); Гелена Васинчук і Гелена Рудий (Сестрицтво св. Михаїла); Людмила Хмилівська (СУА 106); Меланія Кузьма і Надя Кравець (СУМА). Заповідала мистецьку програму студ. Мирослава Шагай.

Прихід із фестивалю в сумі 500 долярів призначено на Фонд Катедри Українознавства в Гарварді.

Б. Ціропалович
прес референт УКК
відділ в Гартфорді

Срібний Ювілей Миколи і Галини Романових

Галина і Микола Романів розділюють Ювілейний торт під час свого Срібного Ювілею в Ірвінгтоні. (Зправа наліво): син, ветеран В'єтнамської війни ляйтенант Валерій і дочка Юлія та батьки Галини Романів — Ольга і Сергій Павликовські.

Сестрицтво св. Покрови Святотроїцької Парафії в Ірвінгтоні влаштувало в суботу 4 листопада ц. р. о год. 7:30 вечора в залі Українського Народного Дому в Ірвінгтоні святочну вечерю з нагоди Срібного Ювілею подружнього життя Миколи і Галини Романових з Джерзі Сити. Понад 120 осіб привітали Ювілятів та цілу родину Романових рясними оплесками.

Настоятель парафії Українського Православної Церкви в Ірвінгтоні о. Петро Сагайдачний провів молитву та поблагословив дари. Голова Сестрицтва п-і Л. Нагнибіда вітаючи Ювілятів, передала дарунок від Сестрицтва. Присутні відспівали многоліттвіє. Програмою вечора проводив І. Галій, він попросив до слова п-і А. Паніну, яка розповіла про життьовий шлях Ювілятів, вказуючи на важкі обставини, в яких вони виховували дітей Юлію і ляйтенанта Валерія сина, який саме вернувся з В'єтнамської війни, і відчитала вірш свого чоловіка п. Л. Панова присвячений родині Романових. Проф. Р. Левицький відіграв на бандурі та відспівав кілька пісень. П-і М. Василів прочитала свій власний вірш присвячений Ювілятам „Срібний шлюб". Пані Л. Нагнибіда вручила подарунок від Сестрицтва з нагоди уродин голові Консисторії УПЦеркви о. прот. А. Селепині. П. Сагайдачний виголосив промову, побажавши Ювілятам всього добра, а о. прот. А. Селепина побажав їм Божих ласк та подякував Сестрицтву за дарунок. А. Мірчук відіграв на фортепіяні музичну композицію. Кілька привітів, які наспіли відчитав тостмайстер І. Галій. Проф. Р. Левицький відіграв дві пісні.

М. Романів — ювілят подякував всім за участь та за незвичайну несподіванку. Голова Консисторії УПЦ о. прот. А. Селепина закінчив святочну вечерю — молитвою.

Уся родина п-ва Романів належить до 171 Відділу ім. Лесі Українки в Джерзі Сиді УНСоюзу.

А. Домарацький

1-ий КУРІНЬ УСП і 17-ий КУРІНЬ УПС „БУРЛАКИ"
2-ий КУРІНЬ УСП і 17-ий КУРІНЬ УПС
„ПЕРШІ СТЕЖІ"

— організують —

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ТАБОРИ
ДЛЯ ЮНАКІВ і ЮНАЧОК
на „Союзівці" в Кергонксон, Н. Й.
від вівтірка, 26-го грудня
до неділі, 31-го грудня 1972 р.

Приїзд учасників в понеділок вечером, 25 грудня 1972 р.

- Всі учасники (-ці) мусять виповнити КАРТУ ЗГОЛОШЕННЯ, долучити дозвіл батьків. Карту зголошення мусить підписати зв'язковий (-а), виховник (-ця) або кошовий (-а). Інформації про табір та карти зголошення можна дістати в Пластових Станицях.
- Без дозволу батьків та виховника зголошення неважні. Усі учасники мусять переслати або привезти зі собою на табір лікарську посвідку.
- Оплата: 108.00 дол., покриває приміщення і прохарчування, доїзд на лещетарські терени, витяги, фахові інструкції їзди на лещетах (Скі Скул) та обезпечення. Кошт приїзду до табору покривають учасники (-ці).
- Карти зголошень з повною оплатою або завдатком 50.00 дол. (виповнити чек на прізвище подане внизу), треба вислати до дня 12-го грудня 1972 р. на адресу:

Пластунки:
Mrs. Z. Zacharchuk
403 Drayton Rd.
Oreland, Pa. 19075
Tel. (215) TU 4-1849

Пластуни:
Mr. S. Kushnir
6512 N. 8th Street
Philadelphia, Pa. 19126
Tel. (215) BA 6-0660, в день
(215) CA 4-2605, в веч.

СТАНОВИЩЕ

Організацій Українського Визвольного Фронту в ЗСА

В листі до Владик УКЦеркви розісланому Апостольським Делеґатурам за дорученням Секретаря Стану Ватиканської Держави Кардинала Війо, Ватикан, знехтувавши прероґативи Єпископів Помісної УКЦеркви, намагається відчужити наших Владик від Рідної Церкви. Організації Визвольного Фронту в ЗСА обурені таким кривдячим для Владик, вірних і Церкви постопуванням урядових чинників Ватикану заявляють що:

1) Лист Секретаря Стану є грубим порушенням прав УКЦеркви, визнаних Унійними Актами і врочисто приречених попередніми Папами та підтвердженими останнім Вселенським Собором Католицької Церкви.

2) Постопування урядових чинників Ватикану, як то зроблено в листі, є великою кривдою для УКЦеркви і є шкідливим так для неї, як і для цілої Вселенської Церкви.

3) Заявляємо всебічну підтримку Голові Помісної Української Католицької Церкви Верховному Архиєпископові Кир Иосифові, Синодові УКЦеркви, Ієрархам в утвердженні Конституції Помісности нашої Церкви з Патріяршим завершенням її структури.

4) Віримо, що Ієрархи УКЦеркви одностайно і рішуче станують разом з Духовенством і вірними в обороні Помістости УКЦеркви. В критичний період життя нашої Церкви вірні УКЦеркви сподіваються, що Українські Ієрархи виконають свою повинність перед Українською Церквою і Народом.

5) Просимо Духовенство УКЦеркви і мирян домагатись через наших Владик і Делеґатур Апостольської Столиці відкликання несправедливого листа до Владик. В петиціях і заявах до Ватикану домагатись, щоб він змінив своє кривдяче становище до УКЦеркви і підтвердив Помісність нашої Церкви згідно з Унійними Актами і постановами останнього Вселенського Собору. Закликаємо Членство ОВ-Фронту разом з громадськими і церковно-релігійними організаціями у співпраці з Ієрархами і Духовенством УКЦеркви одностайно стати на оборону історичних прав Помісности УКЦеркви.

ОРГАНІЗАЦІЇ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в ЗСА

УПРАВА
КАРПАТСЬКОГО
ЛЕЩЕТАРСЬКОГО
КЛЮБУ

запрошує усіх своїх Членів та усіх заінтересованих, на

ШИРШІ СХОДИНИ

які відбудуться

у п'ятницю, дня 1-го грудня 1972 р.

о год. 7:30 веч.
в приміщенних
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ
при 2 Схід 79-та вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПРОГРАМА:

„РЕПОРТАЖ З ПОДОРОЖІ ДО СХІДНЬОЇ АФРИКИ. ВИСОКОГІРСЬКА ВИПРАВА НА КЕНІЯ ТА КІЛІМАНДЖАРО"

Доповідь, яка буде ілюстрована прозірками, виголосить:

п. Андрій Навроцький

Репортаж попередять повідомлення Клюбу про програму зимової діяльности на сезон 1972-73, як також про підготовку до 50-літнього Ювілею Клюбу.
Після програми — ПЕРЕКУСКА

З нагоди 90 років трудящого і ґеснотливого життя

Вельмишановної Сопенізантки
СТЕПАНІДИ ПРОКОПОВИЧ

складають 100.00 долярів
на „Церкву в Потребі"

родини ШАРКО і БЕНЬ

НОВОВИДАНУ ЗБІРКУ ПОЕЗІЇ

Міри Гармаш

РАЙДУГА В ПІТЬМІ

ГРАФІЧНО ОФОРМЛЕНУ Р. ВАСИЛИШИНОМ МОЖНА ЗАМОВЛЯТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ".
Ціна з пересилкою 2.25 дол.

Д-р права
МИХАЙЛО ШКІЛЬНИК

секретар у Міністерстві Торгу і Промисловости, а згодом у Мін. Закордонних Справ України 1918-21; кол. суддя в Перемишлянах, автор споминів „Україна у боротьбі за державність", почесний член реґіонального Об'єднання „Ярославщина і окраїни Засяння", народжений 19. 9. 1891 р. в Сурохові, повіт Ярослав, помер в Торонті, Канада, 14. 11. 1972 р. і там же похований 18-го листопада 1972 р.

З наших активних рядів відійшов прикладний син Посяння.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ОБ'ЄДНАННЯ ЯРОКЗА

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА
і
ФІЛОЛОГІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

для вшанування
ЛЕВА ЛЕПКОГО
(в першу річницю смерти)
відбудеться в суботу, 2-го грудня 1972 р. о год. 5-ій веч.,
в залі Українського Інституту Америки
2 Схід 79-та вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПРОГРАМА:

1. Відкриття.
2. Проф. д-р В. ЛЕВ: доповідь на тему „Літературна сильветка Лева Лепкого".
3. Д-р С. РІПЕЦЬКИЙ: доповідь на тему „Лев Лепкий і Українське Січове Стрілецтво".
4. Ред. М. ОСТРОВЕРХА: доповідь на тему „З Левом Лепким". Спогади.
5. Ред. Р. КУПЧИНСЬКИЙ: доповідь на тему „Спомини про Льоня Лепкого".

З нагоди Наукової Конференції відбудеться виставка пам'яткових матеріялів про Лева Лепкого.

Вхід вільний. Гостям раді!

Управа Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗСА
Дирекція Філологічної Секції

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями й Знайомими,
що дня 7-го вересня ц. р. відійшла у Вічність,
на Рідних Землях у Станиславові,
наша Найдорожча СЕСТРА й ТЕТА

бл. п.
ОЛЬГА ОРИЩУК

на 71-му році трудолюбивого життя.

ПОХОРОН відбувся 10-го вересня 1972 року на міське кладбище.

Покійна все своє життя провела на учительській праці на корінних польських землях, а після вибуху Другої світової війни в Залучі біля Снятина.

Вічна їй пам'ять, а рідна українська земля хай буде їй пером.

Горем прибита Родина на Рідних Землях:
сестра СТЕФАНІЯ й шваґер АНДРІЙ КОСТИНЮКИ
брати: ОМЕЛЯН і о. БОГДАН, ЧНІ
сестрінка ЯРОСЛАВА з мужем
сестра НАТАЛКА БОЦЮРКО у Польщі
брат ЯРОСЛАВ ЕВГЕН, Монтреаль, Канада
шваґер НИКОЛА ПАНАСЮК у Франції та
сестрінок д-р ЯРОСЛАВ ОЛЕКСАНДЕР ПАНАСЮК зі сином у Таїті

Перший Курінь УСП „Бурлаки"

— організує —

ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ ТАБІР

для старших пластунів і пластунок
в Mont Condor, Val David, Quebec, Canada
від 23-го грудня 1972 до 1-го січня 1973 р.

Оплата $90.00. Зголошення з вплатою $30.00 — слати на адресу:
Roman Nowakiwsky, 1331 W. Ruscomb St., Philadelphia, Pa. 19141
Телефонувати від 6 до 10 вечора до: Олег Цюк, (215) 457-2214

„Шонк-Русич, обдарований талантом мистець, приніс славу українському народові своїми творами".

Єпископ Кир Ісидор Борецький

„Шонк-Русича — рисунок відзначається деформацією і наївністю, що ставить його мистецтво на межі народнього і рафінованих модерністів".

Б. Стебельський

...„Емалі є стихією Шонк-Русича".

А. Курдидик

12 ВИСТАВКА ЕМАЛІЇ

К. ШОНК-РУСИЧА

Від 2 до 16-го грудня 1972 року
Відкриття в суботу, 2-го грудня ц. р. о 5-ій год. вечора

• ЖИВОПИСНА ЕМАЛЬ • ЕМАЛЬ В КОНСТРУКЦІЇ •
• ЕМАЛЬ В СКУЛЬПТУРІ • КНЯЖА ЕМАЛЬ • ІКОНА В ЕМАЛІЇ •

Відбудеться в ГАЛЕРІЇ ХРИСТИНИ ЧОРПІТИ
6330 North 12th Street PHILADELPHIA, Pa. 19141 Phone: WA 7-7771

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність
дня 2-го серпня 1972 року
наш Найдорожчий і Незабутній МУЖ і БАТЬКО

бл. п. МИХАЙЛО ЛЕБЕДЬ

В нашому великому горі принесли нам слова потіхи та співчуття наші Рідні, Приятелі, Співпрацівники та Побратими Зброї Покійного.

В першу чергу складаємо щиру подяку о. А. Селепині та пароховi церкви св. Тройці, о. Д. Сагайдачному за відправлення Панахид, Служби Божої та теплі слова потіхи Родині.

Щиро дякуємо п. Олійникові, хористам церкви св. Івана Хрестителя та диригентові М. Добошеві за відспівання Панахид.

Наша глибока подяка представникам організацій, а саме п. А. Мицьові (від Комітету Співпраці Комбатантських Організацій), п. М. Ковальчинові (голові Головної Управи б. вояків УПА), п. О. Трушові (від Прихильників Визвольної Боротьби), д-рові Р. Ричкові (від Українського Робітничого Союзу), п. М. Стебельському (УСТ „Чорноморська Січ"), п. Я. Рублеві (від КЛК), п. Б. Дацківському (від Вільного Козацтва) та п. Я. Яворському, які своєю присутністю та прощальними промовами відзначили многогранну громадську діяльність Покійного.

Окрему подяку складаємо нашим Приятелям і Знайомим за Служби Божі і вінки та за пожертви на Фонд будови церкви св. Петра і Павла в Глен Спей, на Фонд Катедри Українознавства та інші добродійні цілі.

Хай Всемогучий Господь наділить своїми щедротами Всіх, що були з нами в хвилинах нашого горя.

Дружина — СОФІЯ
Діти — МОТРЯ і ОРЕСТ

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 15-го листопада 1972 року несподівано відійшов у Вічність на 80-му році життя

Д-р КОРНЕЛЬ ВАЩУК

б. адвокат та старшина Українських Січових Стрільців і активний член багатьох українських організацій.

ПАНАХИДИ відбулися в четвер, 16-го і в п'ятницю, 17-го листопада ц. р. в похоронному заведенні п. Заліжука — "William Funeral Chapel" при 665 Spadina Avenue, Toronto, Canada.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 18-го листопада 1972 р. з похоронного заведення до церкви св. Покрови, а відтак на цвинтар Проспект в Торонті, Канада.

В глибокому смутку:
дружина СОФІЯ
син ЕВГЕН з Родиною
Брат, Сестри
Близька і дальша Родина в Канаді, Америці й Україні

Замість квітів, Родина просить складати пожертви на Фонд Верховного Архиєпископа.

ДЕТРОЙТ, Міш.

Субота, 10-го лютого 1973 р.
Балева заля "Royalty House"
8201 E. 13 Mile Road
Warren, Mich.

Товариство Українських Інженерів Америки, Відділ Детройт — влаштовує

ЗИМОВИЙ БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ

Оркестра „Темпо" з Ню Йорку

Просимо зголошувати дебютантки на телефони:
313-751-8625 і
313-366-5491

СПОРТ

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — Айріш - Амерікенс 1:2 (0:2).

Елизабет 19 листопада — У своїх перших змаганнях в другій рунді гор за аматорську Чашу ЗСА, „Ч. Січ" зазнала поразки з Айріш-Амерікенс на їхній площі в Елізабеті, 1:2.

Не зважаючи на кращий склад, в якому цим разом виступала наша дружина, „Січовики заграли свої наслабші змагання сезону. В 15-ій хвилині, після швидкої контратаки господарів і „підкошення" Паньковим готового до стрілу — Мільбауера, суддя признав карний стріл, з якого господарі здобули ведення — 1:0. Завзяті господарі були значно швидші, їх напад влучно пробивався через дефензиву „Ч. Січі" і у висліді в 23-ій хвилині вони, несподівано піднесли вислід до 2:0. Після перерви наші футболісти розпочали гру швидшим темпом, закінчуючи атаки більш ефективними стрілами. В 55-ій хвилині м'яч із стрілу Фарміґи відбив руками оборонець господарів під власними воротами у висліді чого суддя зарядив карний стріл з якого Володимир Каздоба здобув як пізніше показалося, единого ґоля для „Ч. Січі". До закінчення цих змагань, під рясним дощем, наші футболісти мали дальші можливості до вирівняння, і евентуального перерішення тієї зустрічі в свою користь, одначе брак стрілів по воротах ірляндців у великій мірі спричинився до успіху господарів. Склад „Ч. Січі": Лісевич, Касіяненко, Паньків, І. Паливода, Вол. Каздоба, Александер, Леонів, Ренерей, Фарміґа, Ілич, П. Паливода, Понось.

„Чорноморська Січ" (Мол. юнаки) — „Олімпік" (мол. юнаки) 4 : 1

Наші молодші юнаки ведуть в показнику табелі гор, маючи три виграні і одну програну.

„Чорноморська Січ" (новаки) — Пікванок С. К. (новаки) 5 : 1

Переможні ґолі здобули: А. Бакун 3, М. Хамуляк 2. Новака „Ч. Січі" ведуть в своїй дивізії після 6-ти змагань, 5 перемог і однієї поразки.

ГАКІВКА

„Чорноморська Січ" — Веллі Скейтерс, Вейн 6:3

У своїх чергових мистецьких змаганнях в гаківковій Лізі Веллі Скейтерс, що відбулися 16 листопада на льодовій арені Кеннеді в Нюарку, „Ч. Січ" здобула чергову високу перемогу, цим разом з минулорічними віцечемпіонами згаданої Ліги. У першому періоді вислід був 1:1. Єдиного ґоля для „Ч. Січі" здобув Сурович. В II періоді Кох з подачі Соловея підніс вислід до 2:1 і пізніше Залізко з подачі Суровича— 3:1. До закінчення періоду гості здобули 2-го ґоля. В III і заключному періоді, чергові ґолі здобули: Соловей з подачі Коха і Є. Семенюк та М. Будний з власних акцій. Після тієї перемоги „Ч. Січ" зміцнила свою позицію лідера в показнику табелі гор, після 4-ох змагань мають 8:0 точок і 29:6 відношення воріт. Склад „Ч. Січі": Варбадин, Буняк, Дзіман, Кох, Будний, Сурович, Квін, Кузів, Залізко, Мельник, Фер, Є. Семенюк, Р. Семенюк, Семанишин, І. Сурович. Менаджер Петро Семенюк, тренер Д. Квін.

„Чорноморська Січ" II — Нюарк, Айронбавнд 3 : 4

У чергових мистецьких змаганнях в „Юньйон Кавнті Гакі Ліг", що відбулися на льодовій арені Айронбавнд „Ч. Січ" II, репрезентуючи філію Т-ва Мейплвуд, програла з Нюаркською дружиною 3:4. Ґолі для „Ч.Січі" II здобули: Олійник з подачі Фера, Семенюк з подачі Квіна і Квін з подачі Олійника.

„Чорноморська Січ" II — П. А. Л. Вудбрідж 10 : 1

У цих мистецьких змаганнях 15 листопада „Січовики" розгромили цей поліційний клюб двоциферним вислідом. Переможні ґолі здобули: Є. Семенюк, Олійник, Д. Сурович, Олійник з подачі Буняка, Д. Квін, Д. Квін з подачі Суровича, Кузів з подачі Квіна, Вале з подачі Квіна, Є. Семенюк з подачі Олійника і Кузів з подачі Буняка.

БРИДЖ

Продовжуються бриджові першенства „Ч. Січі". В 3-ох останніх сесіях звання переможців вечорів здобули: двократно д-р О. Андрушків і Л. Рудзінський і В. Гентиш - В. Цетенко.

О. Твардовський

Тризуб — Докса 2:0 (0:0)

Філядельфія 12 листопада 1972 р. — День був гарний, змагання добрі, а у висліді дві здобуті точки. Противником Тризуба у цих змаганнях за мистецтво Оберліґи ДАФБ-у була добре зіграна грецька дружина Докса з Ню Йорку. Гру проваджено у скорому темпі, доволі гостро і в першій півгрі рівнорядно, завдяки дуже добрій грі воротаря греків. У другій півгрі перевагу мав Тризуб і його напад досить часто стріляв по воротах гостей, але тільки два рази м'яч попав у сітку і то зі стрілів найповільнішого змагуна в нападі Пуліти. Назагал глядачі (прихильники Тризуба) були вдоволені грою, а тим більше вислідом.

Змагання резерв обох дружин були цікаві, а гра скора і завзята. Перемогу здобули тризубівці 4:1. Воротами поділилися Матсе — 1, Люіс — 1 і Кузевич — 2.

Юньйори Тризуба програли змагання проти португальців 5:3. Без заправи і тренінгу важко виграти змагання.

Тризуб — учні, у змаганнях проти „Голі-террорс" на їхньому грищі вспіли виборюти нерішену 1:1.

Наймолодші тризубівцінаваки програли 0:1 до добре тренованої дружини новаків Лайтгавз Стар. Цим змаганням приглядалося доволі велике число батьків, мамів, а навіть бабців, які доволі голосно реагували на події на грищі.

М. С.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ТАРЗАН, Ч. 6947. Тарзан і Улі підслухують розмову бандитів

Радість Тарзана з приводу відмови вождя племени прийняти перепачковану зброю кінчається, як він і переодягнений вождь Улі підкрадаються до постою пачкарів зброї...

Поганий день, Б. К. Ми розтаборились в Урурському лісі, щоб повідомити тебе, що ми не могли ввійти до урурського села. Урурці зробили мирові договори з сусідами, щодо яких ти хотів, щоб вони їх заатакували...

Ні, Б. К. Той чоловік, про якого ти дістаєш звідомлення, Тарзан, не був з урурцями, коли вони відмовились від інших крісів. Але він спричинив нам клопіт в інших племенах. Чи маємо твій дозвіл, щоб відшукати його і вбити його?!